

RACEMATIONUM EURIPIDEARUM

Particula altera.

EURIPID. Heraclid. v. 263 (264 Elmsl.):

βλάπτων ἐκείνουσ μηδέν, ἦν σὸ σωφρονῆσ.

Elmslejus quum post βλάπτων participium γέ inferiret, quod scilicet sententia vix abesse patitur, erravit, ut plus semel. Nam qui id tantum curat sedulo, ut, quid fiat, non quo modo quave de caussa fiat, perspiciat, hunc nihil mirum est sæpius in errores incurrere. Elmslejo enim, qui unus omnium diligentissime Atticorum maximeque tragicorum poetarum sermonem circumspiciebat, dum vivebat, interdum accidit, ut, quae diversa essent natura sua, pro iisdem haberet, quoniam ex specie eadem esse viderentur. Nam quum recte in censura Iphigeniae Tauricae Marklandi anglice scripta ad vs. 806 docuisset, γέ sæpe in responsionibus cum ampliori aliqua vi esse sane, ita, minus recte id hic quoque esse credidit, quod ipse facillime animadversurus erat, modo, qua ratione γέ ita valeret, paulo accuratius definire voluisset. Atque hic quidem admodum grave sententiae est discrimen, nec recte licet βλάπτων γε dicere. Nam postquam Demopho post Coprei minas interrogavit:

οὔκονν ἐγὼ τῶν ἐνθάδ' εἰμι κύριος;

id est:

Horumce dominus omnium non ipse ego?

sive:

Bin ich in diesen meinen Landen hier nicht Herr?

si Copreus respondet: βλάπτων γε ἐκείνουσ μηδέν, ἦν σὸ σωφρονῆσ, hoc duobus modis potest intelligi, aut enim sic Copreus concedit, quod interrogaverat Demopho, at de suo aliquid addit: es sane terrae tuae dominus, et is quidem, qui nihil nocet illis, ja und zwar: at hoc modo primum sententia exit loquentis animo non apta, deinde vero sic, si quid video, οὐδέν dictum oportuit, non μηδέν; aut hoc dicit ille: εἰ μή γε βλάψεις ἐκείνουσ, si quidem illis nihil noces, wenn du nämlich, quo nihil aliud Copreus quam negaret regem esse Demophontem, nisi Argivis placeret,

id quod vel pro hoc sanequam impudenti homine impudentius credo, neque vero sic ullo modo conveniunt postrema verba: ἦν σὺ σωφρονῆς. Nihil autem, ut jam finem faciamus, potest aptius esse, quam quod est in libris:

βλάπτων ἐκείνους μηδέν, ἦν σὺ σωφρονῆς,

id est:

εἶ, ἀλλὰ μηδέν βλάπτει ἐκείνους, ἦν σωφρονῆς,

Doch jenen, wenn du klug bist, ja nicht hinderlich.

Nocere nil paratus illis, si sapis.

Sic ergo non negat Copreus, quod præter nimiam impudentiam etiam eo nomine displicet, quod ipsi necessario debebat plurimum obesse apud Demophontem, non, inquam, negat ille, regem dominumque suae terrae liberum esse Demophontem, sed tamen auctor et suasor est eidem, ut nolit vel sic obtrectare et officere Eurysthei Argivorumque potentiae. —

V. 264:

βλάπτεισθ', ἐμοῦ γε μὴ μαιίνοντος θεούς;

Male Matthiaeus non secutus est Elmslejum interrogationis notam delentem et βλάπτεισθε pro imperativo accipientem, qua in re jure suo ille Dindorfium sibi habuit obsequentem. In interrogatione illa enim γέ particula debebat abesse et sic dici: μὴν βλάπτεισθε ἐμοῦ μὴ μαιίνοντος θεούς; ex Elmslejana ratione Demopho multo fortius et sua ipsius Atheniensiumque suorum auctoritate ac virtute, cujus sensum necessario debuit confidentissima illa Coprei superbia in rege generoso excitare, longe dignius sic respondet:

Mag Euch es hindern, wenn nur ich nicht sündige.

Noceminor, modo ego deos non polluam. —

v. 315:

ἄξιόν γ' ὑμῖν σέβειν,

οἱ γῆν τοσὴνδε καὶ Πελασγικὸν λεῶν

ἡμῶν ἐνηλλάξαντο πολεμίους ἔχειν,

πρωχούς ἀλήτας εἰσορῶντες · ἀλλ' ὅμως

οὐκ ἐξέδωκαν, οὐδ' ἀπήλασαν χθονός.

Hoc, quod Matthiaeus et Dindorfius ex Codd. Par. E. G. Flor. 1. 2 receperunt, suspicionem habet importunae mutationis eorum librariorum, qui crederent, non posse dici: ἄξιοι εἶσι σέβειν, sed debere, ἄξιοι εἶσι σέβεσθαι aut: ἄξιόν ἐστιν ὑμῖν σέβειν τούτους, οἱ κ. τ. λ. At enim vero notissimum est, et a poetis et in prosaica oratione sæpe infinitivos activi post adjectiva dici, ubi secundum nostram cogitandi loquendique rationem infinitivos passivi exspectares. Ut est Ores t. 1146 sq. Matth.:

Πάσαις γυναιξίν ἀξία στοργεῖν ἔφω

Ἡ Τυνδαρίς παῖς,

qui locus huic est simillimus. *Alcest.* 1065 ed. Monk. Lips.:

Καὶ τῆς θανάτου, ἀξία δέ μοι σέβειν,
πολλὴν πρόνοιαν δεῖ μὲν ἔχειν.

eodemque modo etiam vs. 446 sq. ejusdem fabulae quidam libri habent, quod non improbat Matth.,
recepit Dindorf.: ἀξία δέ μοι τιμᾶν, et *Helen.* vs. 69:

Πλούτον γὰρ οἶκος ἀξίος προσεικάσαι."

in quibus verbis nulla est duarum locutionum confusio, sed ea verba sic sunt explicanda: οἶκος
γὰρ ἀξίος προσεικάζεσθαι οἶκον πλούτον. *Sophocli. Oed. R.* 770 Herm.:

πρὶν μοι τύχῃ
Τοιάδ' ἐπέστη, θανάτου μὲν ἀξία,
σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἀξία.

et ejusdem *Oed. Col.* 1019 Herm.:

αἱ δὲ συμφοραὶ
Αὐτοῖς πανώλεις, ἀξία δ' ἀμυνάδειν.

et ibidem 1154:

συμμικρὸς μὲν εἰπεῖν, ἀξίος δὲ θανάτου.

Ceterum vide, quos collegerunt et scriptorum locos et grammaticos Matth. *Gramm. ampl.* p. 1050
not. Bernhardt. p. 362 not. 25. Kuehner. II. p. 339 not. 3. [Deinde in sequentibus ex noto
Græcitate usu credo interpunctionem post εἰσορῶντες participium esse tollendam, nam ἀσυνδέτως
oratio ita cohaeret: οὐκ ἀπηλλάξαντο ἔχειν, οὐκ πτωχοὺς εἰσορῶντες ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐξέδωκαν, ut ergo
totus locus ita se habeat:

ἀξιοὶ γ' ἐμῶν σέβειν,
οὐ γῆν τοσούτου καὶ Πελασγικὸν λεῶν
ἡμῶν ἀπηλλάξαντο πολεμίους ἔχειν,
πτωχοὺς ἀλήτας εἰσορῶντες ἀλλ' ὅμως
οὐκ ἐξέδωκαν οὐδ' ἀπῆλασαν χθονός,

id est:

Dank verdienen ja um Euch,
Die ein so großes Land und das Pelasgervolk
Um unfertwillen gern zu Feinden sich gemacht,
Die arm und heimatlos uns sehend dennoch nicht
Uns ausgeliefert haben noch von hier verjagt.

Promerentur gratiam,
Qui tanta populi regna sibi Pelasgici
Infesta pro nobis habere voluerunt,
Inopesque profugos, qui sumus, nullo modo
Nec tradiderunt nec foras jecere nos.

Recte autem videntur Elmslejus et Dindorfius codicum auctoritate firmatam scripturam ἀπηλλάξαντο recepissee prae Musgravii a Matthiaeο adoptata conjectura ἐνηλλάξαντο. Illud sic explico: Athenienses Pelasgos a nobis in se receperunt hostes habere, vel dicam, a nobis amoverunt et in se receperunt habere hostes. Anecdott. Bekker. T. I. p. 414, 31 sq. ἀπαλλάξωμεν· ἀντὶ τοῦ ἀφανίσωμεν. Ξενοφῶν· τῶν ἄλλων σκευῶν τὰ περισσὰ ἀπαλλάξωμεν. Sed fortassis tamen, modo medialem formam exemplis corroborare possem, conjectura suasurus eram: ἀπηλαύσαντο. Nam ἀπολαύειν non tantum de gratis, sed de injucundis quoque molestisque rebus dici, jam veteres recte docuerunt, veluti in Anecdott. Bekk. 430, 6 sqq.: ἀπολαύειν· οὐκ ἐπὶ τῶν ἡδονῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων τάττουσιν, ὡς Ἴσοκράτης· δέδοικα μὴ τι κακὸν ἀπολαύσαιμι. Quod Barnesius ἀπηλαύδην intruserat in Euripidis Hercul. fur. vs. 63, jure meritoque denuo expulerunt recentiores critici. —

vs. 329. Juvat hic αἰεί ποτε particularum significationem et usum exquirere. Nam vulgo minus recte de illis verbis sentiunt, quando in iis ποτέ particulam superfluum esse vel, ut loquuntur, vacare dicunt, quod longe aliter esse mox videbimus, tantum enim abest, ut simile et par sit utrumque, ut manifestum obtineat discrimen. Atque hic quoque ex more meo aliquot primum scriptorum græcorum locos appono, qui quidem sufficere videantur ad eruendam et constituendam illarum significationem. Hic noster ergo habet eas Alcestide vs. 584 Monk. Lips.:

ὦ πολύξεινος καὶ ἑλεύθερος ἀνδρὸς αἰεί ποτ' οἶκος
σέ τοι καὶ ὁ Πύδιος εὐλύρας Ἀπόλλων
ἠξίωσε ναίειν.

quæ verba ut recte intelligantur, debent contendì cum iis, quæ post sunt vs. 608 sq.:

καὶ νῦν δόμον ἀμπετάσας
δέξεται ξείνον νοτερῶ βλεφάρῳ.

nam quæ inter has duas strophas sunt media, ea spectant omnia ad celebrem illam Apollinis in Admeti domo commorationem felicesque ejusdem fructus. Idem Jone 1344 Herm.:

προγόνους δάμαρτες δευμενεῖς αἰεί ποτε.

Ibidem Hermanus vs. 1634 sq. ex Dindorfii emendatione pro eo, quod libri habent: αἰεί που, quod Matthiaeus mutavit in αἰεί δέ που, edidit:

αἰεί ποτε

Χρόνια μὲν τὰ τῶν θεῶν πως, εἰς τέλος δ' οὐκ ἀσθενῆ.

Tum est in Iphigenia Aulid. vs. 859 Matth.:

ἦλθες εἰς Ἄργος μεθ' ἡμῶν κάμὸς ἦσθ' αἰεί ποτε

Et Rheso vs. 606 Matth.:

δέσποιν' Ἀθάνα, φθέγματος γὰρ ἦσθ' ὀμόνη
τοῦ σοῦ συνήδη γῆρυν· ἐν πόνοισι γὰρ
παροῦσ' ἀμόνευς τοῖς ἐμοῖς αἰεί ποτε.

et iterum ibidem vs. 649:

ἀεὶ ποτ' εὐφρονοῦσα τυγχάνεις πόλει
κάμοι, μέγιστον δ' ἐν βίῳ κειμήλιον
κρίνας σέ φημι τῆδε προσδέσθαι πόλει.

et apud Sophoclem Antigona 452 Herm.:

οὐ γάρ τι νῦν τε κάχθεις, ἀλλ' ἀεὶ ποτε
ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὅτου φάνη.

et idem Ajace vs. 313:

ὁ δ' εὐδὲς ἐξέφωξεν οἰμωγὰς λυγρὰς,
ἀς οὐ ποτ' αὐτοῦ πρόσθεν εἰσήκουσ' ἐγώ·
πρὸς γὰρ κακοῦ τε καὶ βαρυψύχου γόους
Τοιούσδ' ἀεὶ ποτ' ἀνδρὸς ἐξηγεῖτ' ἔχειν.

Et apud Herodotum I, 58: Τὸ δὲ Ἑλληνικὸν γλῶσση μὲν, ἐπεὶ τε ἐγένετο, ἀεὶ κοτε τῇ αὐτῇ διαχρέεται, ὡς ἐμοὶ καταφαίνεται εἶναι, idem 7, 102: τῇ Ἑλλάδι περὶ μὲν ἀεὶ κοτε σύντροφός ἐστι, ἀρετὴ δὲ ἐπακτός ἐστι ἀπὸ τε σοφίης κατεργασμένη καὶ νόμον ἰσχυροῦ, et rursus 8, 129: Ὡ Φωκίεσ, ἤδη τι μᾶλλον γνωσιμαχέετε μὴ εἶναι ὁμοιοὶ ἡμῖν· πρόσθεν τε γὰρ ἐν τοῖσι Ἑλλησι, ὅσον χρόνον ἐκεῖνα ἡμῖν ἦνδανε, πλεον ἀεὶ κοτε ἡμῶν ἐφερόμεδα, νῦν τε παρὰ τῷ βαρβάρῳ τοσοῦτον δυνάμεδα, ὥστε ἐπ' ἡμῖν ἐστι τῆς γῆς τε ἰσπερῆσθαι καὶ πρὸς ἠδραποδίσθαι ἡμέας. Tum apud Thucydidem 2, 102: ἐς γὰρ Οἰνιάδας ἀεὶ ποτε πολεμίους ὄντας μόνους Ἀκαρνάνων οὐκ ἐδόκει δυνατόν εἶναι χεμιῶνος ὄντος στρατεῦειν. Idem 4, 57: καὶ τοῦτους μὲν οἱ Ἀθηναῖοι ἐβουλεύσαντο καταδέσθαι ἐς τὰς νῆσους, καὶ τοὺς ἄλλους Κυθηρίους οἰκοῦντας τὴν ἑαυτῶν φόρον τέσσαρα τάλαντα φέρειν, Αἰγινήτας δὲ ἀποκτεῖναι πάντα, ὅσοι ἐάλωσαν διὰ τὴν προτέραν ἀεὶ ποτε ἐχθραν, et rursus 6, 82: τὸ μὲν οὖν μέγιστον μαρτύριον αὐτὸς εἶπεν, ὅτι οἱ Ἴωνες ἀεὶ ποτε πολέμοι τοῖς Δωριεῦσιν εἰσιν, et ibidem cap. 89: τοῖς γὰρ τυράννοις ἀεὶ ποτε διάφοροὶ ἴσμεν. Sed satis jam locorum, nisi quod illud etiam addo, non nimis frequentari vovelas illas et ab epicis lyricisque poetis, nisi quid memoria fallor, prorsus abesse. Nec credibile, singulariter hoc notaturum fuisse Antiatticistam Bekkeri p. 77, 11: Ἀεὶ ποτε· Θουκιδίδης τετάρτῳ, nisi ei singulare ac rarum visum fuisset. Primum autem jam illud videtur esse urgendum, nunquam has particulas adjungungi **futuro** tempori, quum tamen ἀεὶ solum communiter omnibus temporis formis assit, ut et loci scriptorum ostendunt et testantur veteres grammatici. Vel sic ergo discrimen aliquod idque minime negligendum aut parvi habendum conspicitur. Quod quale sit, jam ex singulis singulorum locis studebimus eruere. In illo ergo Alcestidis loco apertum est, sententiam non esse aliam nisi hanc: o domus adhuc semper *) hospitalis, te Apollo quoque inhabitare non est dedignatus,

*) Quoniam hodie, ut ipse sum expertus, sunt, qui ex grammaticis vulgaribus tantum sapiant ac nesciant nisi quae illinc didicerint vel ex ejusmodi libris, quales nunc plurimi solent scribi ad corrigendam puerorum stribliginem, quique illa tantum vera noverint olim sibi pueris multum pro veris inculcata, ignos-

et nunc quoque Admetus te Herculi aperuit eumque vult recipere, o du von jeher immer, sive schon immer, sive bisher noch immer gastfreundliches Haus, auch jetzt hat dich Admet dem Herkules geöffnet und will ihn mit nassen Augen bewirthen, magis etiam, quod res est, per negantiam dicas: οὐποτε αἰεὶ ἀξείως, non adhuc unquam inhospitalis, uti apud Plautum est [in Captivis 5, 2, 7: „Recte et vera loquere; sed neque vere tu neque recte adhuc Fecisti unquam.“ Sic autem αἰεὶ idem fere valet, quod in celebri illa dictione δεῦρ' αἰεὶ, de qua ab Hesychio inde et prioribus natione græcis grammaticis usque ad nostros multi multa dixerunt. In Jone vs. 1344 similiter explicandum: et est nunc, et usque adhuc semper ita fuit, [ut mulieres prioribus maritorum liberis infensae sint, das ist von jeher immer so gewesen. Sed in altero ejusdem fabulae loco 1634 etsi quodammodo similiter explicari posse credo, nihilominus tamen alienum id illinc judico, fortasse legendum: ἤνεσ', οὐνεκ' εὐλογεῖς θεὸν μεταβαλοῦσα δὴ ποτε. Atque sic, ne rem non difficillimam nimis extendam, in omnibus, quos deinceps congeSSI, locis illae particulae valent adhuc semper, von jeher immer, schon immer. Inde, cur nunquam futuris annectantur, sed aut praesenti, aut imperfecto, aut perfecto, aut denique aoristo, ita est per se clarum, ut a me plura adjici opus non sit. Quem sensum ut non nego etiam in simplici soloque αἰεὶ, utpote generali istius temporis notationis vocula, inesse posse, ita eum illis tam proprium esse ajo, ut, si quando hunc vellent praecipue urgere, scriberent αἰεὶ ποτε. Ita manifestum est etiam, quid sit, quod satis raro sic dicatur. Adjungitur autem hoc ποτέ etiam aliis temporis vocibus, ut est ἤδη ποτέ, πάλα ποτέ, νῦν ποτε, πρὶν ποτε, πάροιθεν ποτε. Sic ἤδη ποτέ est apud Homerum II. α, 260:

ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο.

Ἢδὴ γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοισιν ἥπερ ἡμῖν
ἀνδράσιν ὠμίλησα, καὶ οὐποτε μὲ οἶγ' ἀδέριζον.

ibidemque vs. 453:

ἤδη μὲν ποτ' ἐμεῦ πάρος ἐκλυες ἐξαμένοιο

et γ, 205:

ἤδη γάρ καὶ δεῦρό ποτ' ἤλυθε δῖος Ὀδυσσεύς,

et apud Sophoclem Ajac. 1121 Herm.:

ἤδη ποτ' εἶδον ἀνδρ' ἐγὼ γλώσση θρασυν,

Et ordine particularum inverso Aeschyl. Eumenid. 50:

εἶδόν ποτ' ἤδη Φινέως γεγραμμένας.

cant et condonent rogo philologi, si qui haec legent, huic necessitati, quod docendi sunt isti, recte sic et latine dici adhuc semper, quod potest sane falso et vitiose dici. Recte enim Orellius apud Ciceronem de orat. 1, 26 restituit: „Ac, si quaeritis, plane, quid sentiam, enuntiabo apud homines familiarissimos, quod adhuc semper tacui et tacendum putavi.“

Cum futuro etiam apud Aristophanem Vesp. 222 Dind.:

οὐκοῦν, ἦν δέη,

ἤδη ποτ' αὐτοὺς τοῖς λίθοις βαλλήσομεν.

Πάλαι ποτέ autem est in Euripid. Heraclid. 1:

πάλαι ποτ' ἐστὶ τοῦτ' ἐμοὶ δεδογμένον.

et apud Sophoclem in Oed. R. 1036 Herm.:

ἦ τοῦ τυράννου τῆςδε γῆς πάλαι ποτέ;

Et apud Sapphonem fragm. 14 apud Neu. p. 43:

Ἡράμαν μὲν ἐγὼ σέθεν, Ἄττι, πάλαι πότα

et apud Aristophanem in Vesp. 1060 Dind.:

ὦ πάλαι ποτ' ὄντες ἡμεῖς ἄλκιμοι μὲν ἐν χοροῖς,

ἄλκιμοι δ' ἐν μάχαις

quibuscum versibus comparat Theodor. Bergk. fragmentum Anacreontis n. 86 suae editionis:

πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι, ad quos locos illum miror non adhibuisse notum illum versum senum Spartanorum: Ἄμμες ποτ' ἦμες ἄλκιμοι νεανῖαι.

Νῦν ποτε est in Euripid. Iphigen. Aulid. 861 Matth.:

ἐκάλυπτε νῦν ποθ' ἡμῖν, οὐστῖνας λέγεις λόγους.

Πρὶν ποτε apud Homerum in Odyss. ο, 226:

ὅς πρὶν μὲν ποτ' ἔναϊε Πύλῳ ἐνι, μητέρι μῆλων

et Aristophan. Vesp. 1063: πρὶν ποτ' ἦν, πρὶν ταῦτα. Denique πάροιθ' ἐν ποτε est apud Sophoclem Oed. R. 494 Herm.:

οὔτε πάροιθ' ἐν ποτ' ἐγὼγ' οὔτε τανῦν πῶ ἔμαθον.

Illum ergo Heraclidarum locum:

ἀεὶ ποθ' ἦδε γαῖα τοῖς ὀμηχάνοις

σὺν τῷ δικαίῳ βούλεται προσωφελεῖν.

τοίγαρ πόνους δὴ μυρίους ὑπὲρ φίλων

ἤνεγκε, καὶ νῦν τόνδ' ἀγῶν' ὀρῶ πέλας.

ita jam interpretor vernacule et latine:

Stets zeigt von jeher Hülfbedürftigen dies Land,

Wenn's mit dem Recht besteht, zu helfen sich bereit.

Und tausend Lasten hat es drum für Freunde schon

Gehabt; und jetzt auch seh' ich diesen Kampf uns nah'n.

Semper parata haec terra miseris usque adhuc

Cum jure sancto auxilia praebere atque opem.

Multosque sociorum labores pertulit;

Bellique nunc certamen hoc video prope.—

vers. 344 Matth. οὐκ ἂν λίποιμι βωμόν· ἐζώμεσθα δὴ ἰκέται μένοντες ἐνθάδ' εὖ πράξει πόλιν.
Sine dubio recte quidem Matthiaeus rejecit Elmslejanam mutationem ἐζώμεσθα pro vulgato et ab omnibus libris defenso, quod etiam Dindorfius intactum reliquit, ἐζώμεσθα, sed rursus injuriam fecit Elmslejo, quum illud adjicit: „quasi nunc demum ad considendum se et reliquos excitet Jolaus.“ Nam Elmslejum quidem id minime voluisse certum est, addit enim recte, quod ad sensum attinet: „Nostro loco verba ἐζώμεσθα μένοντες per μείνωμεν-ήμενοι explicanda videntur.“ Dura profecto hodie scribentium sors, quandoquidem multi scribere quam legere malunt, vel legere quam intellegere, vel denique legere, non ut discant, sed summum ut legerint. Superflua tamen et inutilis est Elmslejana illa mutatio, quippe notum est enim, sæpe et græce et latine esse indicativos ut plurimum præsentis, ubi sensus ratio ex nostra consuetudine conjunctivum requirere videatur. —

vs. 356: μεγαληγορίασιν δέ γ' ἐμὰς Φρένας οὐ φοβήσεις. Hic quoque locus egregie firmat meam de δέ γε particularum ratione et usu ante ad vs. 109 propositam doctrinam. Hoc enim dicit chorus: μεγαληγορίασι δέ ἐμὰς γε φρένας οὐ φοβήσεις, id est, minis vero tuis grandiloquis meum quidem pectus non terrebis, ut terruisti ceteros Graeciae populos, quos Eurystheî et Argorum metu Heraclidas illinc pellere coëgisti. Eam doctrinam ut magis corroborem et fulciam, plures etiam hic libet colligere locos. Ac primum ut in Euripidis fabulis consistamus, ita scriptum est vs. 781 Elmsl. δέ γε, nam recte credo ibi ab Elmslejo servari librorum scripturam: ἀνεμόεντι δέ γ' ἐπ' ὄχθῳ, pro qua et Matthiaeus vs. 776 et Dindorfius vs. 781 ex Hermanni olim conjectura ediderunt: ἀνεμόεντι δέ γὰς ὄχθῳ, non recte, ut significabam, ex mea opinione, nam postquam plura alia prius posuit chorus: οὐδὲ λήθει μηνῶν φθινῶς ἀμέρα ναῶν τ' αἰοιδὰ χορῶν τε μολπαί, postremo tanquam gravissimum ac præ ceteris omnibus salutare refert, adeo (γέ) in arce Minervae nocturnos ululatus fieri virginum saltantium, ὀλολόγματα δὲ ἰακχεῖ ἐπ' ἀνεμόεντι γε σοῦ ὄχθῳ. Deinde est in Jone vs. 382 Herm.:

ἀλγύνεται δέ γ' ἡ παθοῦσα τῇ τύχῃ.

quod ita esse intelligendum: ἀλγύνεται δὲ ἡ γε παθοῦσα, docent ea verba, quae Jo priori versu dixit:

αἰσχύνεται (Apollo) τὸ πρᾶγμα· μὴ ἔξελεγχέ νιν.

et iterum post versu 1270:

Κρέουσα· καὶ τί μοι πλέον τόδε;

Χόρ· ἰκέτιν οὐ δέμις φρονέειν. Κρ· τῷ νόμῳ δέ γ' ὄλλυμαι.

et rursus in eadem fabula vs. 1318:

Κρῆ· οὐ τῶν ἀτένων δὴτ' ἀναρπάσεις δόμους;

Ἴων· ἡμῖν δέ γ' ἀλλὰ πατρικῆς οὐκ ἦν μέρος;

Recte etiam, arbitror, in Helena vs. 510 Matthiaeus Hermanni suasu edidit:

κακῶν δέ γ' ἡμῖν ἔσχατον τοῖς ἀσθλίοις.

id est: ἡμῖν δὲ ἐσχατόν γε κακῶν.

Et in Iphigen. Taur. 113 Matth.:

ᾠρα δὲ γ' εἶσω τριγλήφων, ὅποι κενόν,
δέμας καδεῖναι.

ubi γέ particula opportunitatis notio sustentatur. Sed ibidem 979 Matth.:

ἄξω δὲ γ', ἥνπερ μὴ ἐνταυθοῖ πέσω,
πρὸς οἶκον,

recte emendarunt ἄξω δὲ σ'. κ. τ. λ. Tum in prologo Danaes apud Matthiæum T. IX p. 139 vs. 18 quod est: ο μὲν δὲ γε τίκτει λαδῶν, non dixerim ego cum Matthiæo elegans, neque urgeam nec corrigam, quandoquidem recte videntur hunc prologum nec pro Euripideo nec pro antiquissimo habere, in eodem est vs. 44: ὦν δὲ γ' ἐστάλην — ἀφίξομαι τάχιστα σημανῶν, pro quo Porsonus conjecit: ὦν δ' ἐγὼ ἰστάλην. Ac quoniam semel de incertis loquor, addo simul Meandri sententias singulares apud Meineckium p. 323 vs. 258: ἰσχυρότερον δὲ γ' οὐδὲν ἐστι τοῦ λόγον, et Anacreontis ex libro Chamaeleontis Pontici apud Athenæum XII p. 533 E: Ξανθῆ δὲ γ' Εὐρυπίλῃ μέλει Ὁ περιφόρητος Ἀρτέμων ex conjectura Bergkii fragm. XIX, 1 p. 110. Denique apud Sophoclem in Oedipo Colon. vs. 1742 infeliciter, ut puto, Hermannus scripsit Ἀντιγόν. μόγος ἔχει. Χόρ. καὶ πάρος ἐπειρῶ. Ἀντιγ. τοτὲ πέρα, τοτὲ δὲ γ' ὑπερθεν. Sed apud Aeschylum Sept. c. Th. 282 Dindorf. recte videntur alii non: ἐγὼ δ' ἐπ' ἄνδρας, ut est apud illum, edere, sed:

ἐγὼ δὲ γ' ἄνδρας ἔξ ἐμοὶ σὺν ἐβδόμῳ
ἀντηρέτας ἐχθροῖσι τὸν μέγαν τρόπον
εἰς ἐπτατεχεῖς ἐξόδους τάξω μολῶν.

quae collata cum prioribus vss. 279 sqq.:

τοιαῦτ' ἐπέυχον μὴ φιλοστόνωσ θεοῖς
μηδ' ἐν ματαλοῖς κἀγρίοις ποιφύγμασιν.
οὐ γάρ τι μᾶλλον μὴ φύγῃς τὸ μῦρσιμον.

recte intelligentur. Idem Supplic. vs. 746:

πολλοὺς δὲ γ' εὐρήσονσιν ἐν μεσημβρίᾳ
θάλλει βραχίον' εὖ κατερρήνημένους.

id est: εὐρήσονσι δὲ πολλοὺς γε, et ibidem vs. 1057:

σὺ δὲ γ' οὐκ οἶσθα τὸ μέλλον.

Deinde vere duco Hermannum ad Viger. p. 836 n. 316 et Reisigium ad Sophocl. Oed. Col. vs. 1534 commentt. critt. in ejusdem Choëphoris vs. 490 Dindorf. emendare pro vulgato δέ τε:

ὦ Περέφασσα, δὸς δὲ γ' εὐμορφὸν κράτος

id est: σὺ δέ, ὦ Περέφασσα, εὐμορφόν γε κράτος δός, vide modo priorem Orestis versum: ὦ γὰρ, ἄγες μοι πατέρ' ἐποπτεῦεν μάχην.

Denique est ibidem vs. 921:

Κλυταιμν· ἄλλος γυναιξίν ἀνδρὸς εἰρηγεῖσθαι, τέκνον.
Ὅρεστ· τρέφει δὲ γ' ἀνδρὸς μόχθος ἡμένας ἔσω.

id est: τρέφει δὲ ὁ γε ἀνδρὸς μόχθος ἡμένας ἔσω. Jam etiam Aristophanis aliquot exempla profero. Nub. 914:

νῦν δὲ γε κόσμος τοῦτ' ἔστιν ἐμοί.

et 915:

Δίκ. θρασὺς εἰ πολλοῦ. Ἄδ. σὺ δὲ γ' ἀρχαῖος.

et 920:

Ἄδ. ἀνχμεις αἰσχρῶς. Δίκ. σὺ δὲ γ' εὖ πράττεις.

et ibidem vs. 1417:

φήσεις νομίζεσθαι γε παιδὸς τοῦτο τοῦργον εἶναι;
ἐγὼ δὲ γ' ἀντείπομι ἂν ὡς δις παῖδες οἱ γέροντες.

et in ejusdem Vespis 941:

Σωσ. ἀλλ' ἔτι σὺ γ' οὐρεῖς καὶ καθίζεις οὐδέπω;
Φιλοκλ. Τοῦτον δὲ γ' οἶμι ἐγὼ χεσσεῖσθαι τήμερον.

et in Pace vs. 845: κακέιδεν αὐδὺς παρ' ἐμέ. Εὐέλπ. σὺ δὲ γ' αὐτοῦ μένων οἰμῶζε παρ' ἐμ'. et Lysistr. 113 sqq.:

Μυρρ. νῆ τῷ θεῷ.

ἐγὼ δὲ γ' ἂν, κἂν εἴ με χρεῖη τοῦγκλον
τουτὶ καταδείσαν ἐπιεῖν αὐδήμερον.

Καλον. ἐγὼ δὲ γ' ἂν, κἂν ὡσπερὶ ψῆτταν δοκῶ
δοῦναι ἂν ἐμαντῆς παρταμοῦσα δῆμιον.

Λαμπ. ἐγὼ δὲ καὶ κα ποττὸ Ταῦργετόν γ' ἂνω
ἐλσομι ὅπα μέλλομι γ' εἰράναν ἰδεῖν.

et vs. 760:

ἐγὼ δὲ γ' ὑπὸ γλανκῶν τάλαν ἀπόλλυμαι.

et in Pluto vs. 1090 sq.:

ἐγὼ δὲ γ' αὐτῶ καὶ φράσαι τι βούλομαι.

νεαν. ἐγὼ δὲ γ' οὐκ εἴξειμι.

Denique affero celebrem illam, cujus primum versum supra jam afferebam, cantilenam Spartanorum senum et juvenum puerorumque inter pyrrhichae saltationem:

Γέροντες· Ἄμμες ποτ' ἦμες ἄλκιμοι νεανῖαι.

Νεανῖαι· Ἄμμες δὲ γ' ἐσμέν· αἱ δὲ λῆς, πείραν λάβε.

Παῖδες· Ἄμμες ποτ' ἐσσόμεσθα πολλῶ κάρρονες.

Jam ergo etiam ex prosaicis scriptoribus aliquot alia transcribo exempla, ut doceam, quam

late pateat ille usus. Primum Xenophontis in *Cyrop.* 1, 6, 18: Λέγεις σύ, ἔφη, ὃ πάτερ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὅτι ὡς περ οὐδὲ γεωργοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος, οὕτως οὐδὲ στρατηγοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος εἶναι. Τὸν δὲ γε ἐργάτην στρατηγὸν ἐγὼ, ἔφη, ἀναδέχομαι, ἢν μὴ τις θεὸς βλάπτῃ, ἅμα καὶ τὰ ἐπιτήδεια-
 έχοντας τοὺς στρατιώτας ἀποδείξειν κ. τ. λ. et ibidem § 28: Πῶς μὲν, ἔφη, παῖδας ὄντας ἡμῶς καὶ ἐφήβους τὰναντία τούτων ἐδιδάσκατε; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, καὶ νῦν γε πρὸς τοὺς φίλους τε καὶ πολίτας· ὅπως δὲ γε τοὺς πολεμίους δύναιοθε κακῶς ποιῆν οὐκ οἶσθα μανθάνοντας ἡμῶς πολλὰς κα-
 κουργίας; et Platonis in *Euthyphr.* p. 7 E.: ταῦτά δέ γε, ὡς σὺ φῆς, οἱ μὲν δίκαια ἡγοῦνται, οἱ δὲ ἀδίκαια, περὶ ἃ καὶ ἀμφισβητοῦντες στασιαζοσὶ τε καὶ πολεμοῦσιν ἀλλήλους. et ibidem 10 E.: τὸ δὲ γε θεοφιλές, ὅτι φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, αὐτῷ τούτῳ τῷ φιλεῖσθαι θεοφιλές εἶναι, ἀλλ' οὐχ ὅτι θεοφιλές, διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι. et 13 B.: Σωκρ. ἢ γάρ που κνηγετικὴ κενῶν θεραπεία. Ἐἴθ. Ναί. Σωκρ. ἢ δὲ γε βοηλατικὴ βοῶν. et 14 A.: πολλὰ δέ γ', οἶμαι, καὶ καλὰ καὶ οἱ γεωργοί· et *Apolog. Socrat.* p. 22 D.: τελευτῶν οὖν ἐπὶ τοὺς χειροτέχνους ἦα. ἑμαυτῷ γὰρ ξυνήδη οὐδὲν ἐπιστα-
 μένῳ, ὡς ἔπος εἰπεῖν· τούτους δὲ γ' ἤδη ὅτι εὐρήσοιμι πολλὰ καὶ καλὰ ἐπισταμένους. καὶ τούτου μὲν οὐκ ἐβέβηκα. et in *Sophist.* p. 236 C.: τούτω τοίνυν τῷ δύο ἔλεγον εἶδη τῆς εἰδωλοποιητι-
 κῆς, εἰκαστικῆν καὶ φανταστικῆν· Θεαι. Ὀρθῶς. Ξε. Ὁ δὲ γε καὶ τότε ἠμφιγνόουν, ἐν ποτέρῃ τὸν σοφιστὴν δετέον, οὐδὲ νῦν πο δύναιμι δεάσασθαι σαφῶς. et in *Euthydem.* 272 D.: ἐκέισε μὲν ἄλλους πέπευμα-
 φουτῶν πρεσβύτας, ἐνταῦθα δὲ γε ἑτέροισι πειράσομαι πείθειν. et *Hipp.* p. 297 C.: ἐμοὶ δὲ γε πάντων ἥμισυ ἀρέσκει. et *Gorg.* 448 A.: Γοργ. Πάρεστι τούτου πείραν, ὃ Χαιρεφῶν, λαμβάσκων. Πῶλ. Νὴ Δία· ἂν δὲ γε βοῦλη, ὃ Χαιρεφῶν, ἐμοῦ. et B.: εἰ δὲ γε ἥσπερ Ἀριστοφῶν ὁ Ἀγλαοφῶντος ἢ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔμπειρος ἦν τέχνης [Γοργίας], τίνα ἂν αὐτὸν ὀρθῶς ἐκαλοῦμεν; et 460 D. & E.: ὡσαύτως δὲ οὕτω καὶ ἐὰν ὁ ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ ἀδίκως χρῆται, μὴ τῷ διδάξαντι ἐγκαλεῖν μηδὲ ἐξελαίνων ἐκ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τῷ ἀδικοῦντι καὶ οὐκ ὀρθῶς χρομένῳ τῇ ῥητορικῇ; ἐρρήθη ταῦτα ἢ οὐ; Γοργ. ἐρρήθη. Σωκρ. νῦν δὲ γε ὁ αὐτὸς οὕτως φαίνεται ὁ ῥητορικὸς οὐκ ἂν ποτε ἀδικήσας. et 472 E. usque ad 473 A. & B.: Σωκρ. κατὰ δὲ γε τὴν ἐμὴν δόξαν, ὃ Πῶλε, ὁ ἀδικῶν τε καὶ ὁ ἀδικὸς πάντως μὲν ἀδλιος, ἀδλιώτερος μὲντοι ἐὰν μὴ διδῷ δίκην μηδὲ τυγχάνῃ τι-
 μωρίας ἀδικῶν, ἥττον δὲ ἀδλιος ἐὰν διδῷ δίκην καὶ τυγχάνῃ δίκης ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων. Πῶλ. Ἄτοπὰ γε, ὃ Σόκράτες, ἐπιχειρεῖς λέγειν. Σωκρ. Πειράσομαι δὲ γε καὶ σὲ ποιῆσαι, ὃ ἑταῖρε, ταυτὰ ἐμοὶ λέγειν· φίλον γάρ σε ἡγοῦμαι. νῦν μὲν οὖν ἃ διαφερόμεθα, ταῦτ' ἐστὶ· σκόπει δὲ καὶ σύ. εἶπον ἐγὼ που ἐν τοῖς ἐμπροσθεν τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον εἶναι. Πῶλ. Πάνν γε. Σωκρ. Σὺ δὲ τὸ ἀδικεῖσθαι. Πῶλ. Ναί. Σωκρ. Καὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἀδλιος ἔφη εἶναι ἐγὼ, καὶ ἐξελέγχθη ὑπὸ σοῦ. Πῶλ. Ναὶ μὰ Δία. Σωκρ. Ὡς σὺ γε οἶε, ὃ Πῶλε. Πῶλ. Ἀληθῆ γε οἰόμενος ἴσως. Σωκρ. Σὺ δὲ γε εὐδαιμόνας αὐ τοὺς ἀδικοῦντας, ἐὰν μὴ διδῶσι δίκην. et 474 B.: ἐγὼ γὰρ δὴ οἶμαι καὶ ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον ἡγεῖσθαι καὶ τὸ μὴ διδόναι δίκην τοῦ διδόναι. Πῶλ. Ἐγὼ δὲ γε οὐτ' ἐμὲ οὐτ' ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα. et 475 D.: Ἄλλο τι οὖν ὑπὸ μὲν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ ὑπὸ σοῦ ὁμολογεῖτο ἡμῖν ἐν τῷ ἐμπροσθεν χρόνῳ ἀίσχιον εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι. Πῶλ. Ναί. Σωκρ. Νῦν δὲ γε κάκιον ἐφάνη. et 479 D.: Σωκρ. Καὶ μὴν ἀπάλλαγή γε ἐφάνη τούτου τοῦ κακοῦ τὸ δίκην διδόναι; Πῶλ. Κινδυνεύει. Σωκρ. Τὸ δὲ γε μὴ διδόναι ἐμῶν

τοῦ κακοῦ; et 506 E.: κόσμος τις ἄρα ἐγγενόμενος ἐν ἐκάστῳ ὁ ἐκάστου οἰκίος ἀγαθὸν παρέχει ἐκάστον τῶν ὄντων; Ἐμοιγε δοκεῖ. Καὶ ψυχὴ ἄρα κόσμον ἔχουσα τὸν ἑαυτῆς ἀμείνων τῆς ἀκοσμῆ-
 του; Ἀνάγκη. Ἄλλὰ μὴν ἢ γε κόσμον ἔχουσα κοσμία; Πῶς γὰρ οὐ μέλλει; Ἡ δὲ γε κοσμία σῶ-
 φρων; et 513 E.: Σωκρ. Οὐκοῦν ἢ μὲν ἑτέρα ἢ πρὸς ἡδονὴν ἀγεννῆς καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ κολακεία τυγ-
 χάνει οὐσα. ἢ γάρ; Καλ. Ἐστω, εἰ βούλει, σοὶ οὕτως. Σωκρ. Ἡ δὲ γε ἑτέρα, ὅπως ὡς βέλτιστον
 ἔσται τοῦτο, εἴτε σῶμα τυγχάνει ὃν εἴτε ψυχὴ, ὃ θεραπεύομεν; et 520 E.: Διὰ ταῦτ' ἄρα, ὡς
 εἶπε, τὰς μὲν ἄλλας συμβουλὰς συμβουλευέειν λαμβάνοντα ἀργύριον, — οὐδὲν αἰσχρὸν. Καλ. εἰκὲ γε.
 Σωκρ. Περὶ δὲ γε ταύτης τῆς πράξεως κ. τ. λ. Sic porro est, ut jam brevius agam, Phileb. p. 12
 A.: ἂν δὲ γε φρονήσει, et p. 31 C.: κοινὸν δὲ γε, et p. 42 D.: εἰς δὲ γε τὴν αὐτῶν φύσιν, et
 48 E.: πλείους δὲ γε, et p. 65 B.: πρῶτον δὲ γε, et 66 A. usque ad 67 quinquies est: ἡδονὰς δὲ
 γέ πον, τὸ δὲ γε μετὰ τοῦτο, ἕποπτεύων δὲ γε καὶ ἄλλα, φανέντος δὲ γε ἄλλον, πρῶτον δὲ γε
 οὐ et Menon. p. 87 C.; εἰ δὲ γέ ἐστιν, et 88 E.: ὀρθῶς δὲ γε ἢ ἐμφρῶν ἡγεῖται. Sed satis jam
 esto ejusmodi exemplorum, quae si quis forsitan nimis me-cumulare-in re sanequam simplici di-
 xerit, facilem habebō caussam, nam quicumque aliis de veritate eorum, quae dixit ipse, recte vult
 persuadere, is non debet veterum Atticistarum more ex sex septemve exemplis docere; ad sim-
 plicitatem autem quod attinet, gaudebo etiam, sic enim videro, recte me de ea re judicasse. Tum
 vero ut talia in editionibus veterum scriptorum vel libris grammaticam doctrinam universam per-
 tractantibus tam ample profuseque pervestigare ineptum sit, ita aptissimum est in hujusmodi li-
 bellis singularibus. Jam ergo etiam alterius, qua dicuntur illae particulae, rationis pauca, ut post
 priorem illam, exempla ac denique tertiae, prout ante hos duos annos proponebam, adhibeo. Eu-
 ripid. Cycl. 392: ξεστοὺς δὲ δρεπάνῳ γ',
 et ibidem vs. 630:

ἡμεῖς δὲ χολοί γ' ἀρτίως γεγενήμεθα

et 702:

ἡμεῖς δὲ ἀνναῦται γε τοῦδ' Ὀδυσσεύς
 ὄντες τὸ λοιπὸν Βακχίῳ δουλεύσομεν.

et in ejusdem Jone vs. 532 Herm.:

χαίρομεν· σὸ δ' εὐφρόνει γε, καὶ δὴ ὄντ' εὖ πράξομεν

et 1345:

ἡμεῖς δὲ μητρυαῖς γε πάσχοντες κακῶς.

et Iphigen. Taur. 566 Matth.:

τὸ δ' εὖ μάλιστα γ' οὕτω γίγνεται.

et in Orest. vs. 1232 Matth.:

ΟΡ. δακρύοις κατασπένδω σ'. ΗΛ. ἐγὼ δ' οἴκτοισί γε.

et in Andromachae vs. 463 Matth.:

ἐπεὶ σὺ μὲν πέφυκας ἐν Σπάρτῃ μέγας,
 ἡμεῖς δ' ἐν Τροίᾳ γ'.

Et ibidem vs. 570, postquam Peleus dixit: *χαλᾶν κελεύω δεομά,* respondet Menelaus: *ἐγὼ δ' ἀπανδῶ γ' ἄλλος οὐχ ἥσσων σέθεν.*

Et in Supplicibus vss. 824 sq. Matth.:

*ἐμὸν δὲ μήποτ' ἐζέγη
δέμας γ' εἰς τιν' ἀνδρὸς εὐνάν.*

Et in Heraclidis vs. 732 Matth.:

τί δρῶντα; βουλοίμην δ' ἂν εὐτυχοῦντά γε.

Et in Helena vs. 564 Matth.:

*Μενέλ. Ἐλένη σ' ὁμοίαν δὴ μάλιστα εἶδον, γίναι.
Ελέν. ἐγὼ δὲ Μενελάω γε σ' οὐδ' ἔχω, τί φῶ.*

et in Medea vs. 800 Elmsl.:

σὺ δ' ἂν γένοιό γ' ἀδλιωτάτη γυνή.

ad quem locum Elmslejus præter plura alia a me nuper memorata exempla secundum Porsonum hæc affert, Hercul. fur. 1220:

σὺ δ' ἐκτὸς ὧν γε συμφορᾶς με νουθετεῖς

et tragici verba apud Plutarchum T. II. p. 35 D. p. 88 F.: ΑΔ. Ἄνδροκτόνον γυναικὸς ὁμογενῆς ἔφης. ΑΔ. Σὺ δ' ἀντόχειρ γε μητρός, ἢ σ' ἐγείνατο. Atque fortassis etiam in Heraclidis vs. 629 Elmsl. scribendum: *εἰ δὲ σέβεις θανάτους γ' ἀγαθῶν, μετέχω σοι.* Tum apud Sophoclem est in Ajac. vs. 1388 Herm.:

*παῖ, σὺ δὲ πατρός γ', ὅσον ἰσχύεις,
φιλότῃτι θυγῶν πλευρὰς σὺν ἐμοὶ
τάςδ' ἐπικούφις.*

Sed quod Erfurdt. in Oed. R. 259 Herm. ediderat: *νῦν δ' ἐτ' ἐπικυρῶ γ' ἐγώ.* vel Brunckius: *νῦν δὲ γ' ἐπικυρῶ τ' ἐγώ,* id recte videtur Hermannus post Burtonum Elmslejumque mutasse. Deinde apud Aeschylum Sept. c. Th. 852 Dindorf.: *τί φῶ;*

τί δ' ἄλλο γ', ἢ πόνοι πόνων;

et in Agamemnone 939:

ὁ δ' ἀφθόνητός γ' οὐκ ἐπίζηλος πέλει.

et ibidem vs. 941:

τοῖς δ' ὀλβίοις γε καὶ τὸ νικᾶσθαι πρέπει.

et iterum vs. 1300:

ὁ δ' ἔσφατός γε τοῦ χρόνου πρεσβεύεται

et denique vs. 1656:

πημονῆς δ' ἄλις γ' ὑπάρχει.

Apud Aristophanem Nub. 1287 Dindorf.:

τοῦτο δ' ἔσθ' ὁ τόκος τί θηρίον;

τί δ' ἄλλο γ' ἢ κατὰ μῆνα καὶ καθ' ἡμέραν
πλέον πλέον τὰργέριον αἰεὶ γίγνεται;

idemque τί δ' ἄλλο γ' est etiam vs. 1448, et in Pace 1109: Ἱεροκλ. πρόσφερε τὴν γλώτταν. Τρυγ.
σὺ δὲ τὴν σαντοῦ γ' ἀπένεγκον. et in Lysistrata 104: ὁ δ' ἐμὸς γε τελέους ἑπτὰ μῆνας ἐν Πύλῳ.
In prosaicis vero scriptoribus is usus aliquanto parcius redit, velut apud Herodotum 6, 54: ὡς
δὲ ὁ Περσέων λόγος λέγεται, αὐτὸς ὁ Περσεὺς ἐὼν Ἀσσύριος ἐγένετο Ἕλληνας, ἀλλ' οὐκ οἱ Περσῶς
πρόγονοι· τοὺς δὲ Ἀκρυσίον γε πατέρας — εἶναι — Αἰγυπτίους. et 7, 9, 3: εἰ δὲ ἄρα ἐγὼ γε
ψευδοδεῖην γνώμη. et Platonis Phileb. p. 48 E.: πολὺ δὲ πλείστοι γε, οἶμαι, περὶ τὸ τρίτον
εἶδος τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς διημαρτήκασιν. Sed denique tertii generis quosdam locos appono,
quod spectat ad οὐδέ γε et μηδέ γε voculas. Est ergo apud Sophoclem in Electr. 1339 Herm.:
'ΟΡ. οὐχὶ ξενίης; ἩΛ. οὐδέ γ' ἐς θυμὸν φέρω. et Oed. R. 1365:

οὐδ' ἄστυ γ', οὐδὲ πέργος, οὐδὲ δαιμόνων Ἀγάμας.

et ex Hermanni emendatione in Philoct. vs. 251:

οὐδ' ὄνομά γ' οὐδὲ τῶν ἐμῶν
κακῶν κλέος Ἥισδον ποτ' οὐδέν;

sed in ejusdem Oed. Col. 503 Herm.:

οὐ γὰρ ἂν σθένει τοῦμόν δέμας
'Ερημοκ ἔρπειν οὐδ' ἕφηγητοῦ γ' ἄνευ.

recte Hermannum οὐδέ-γε ineptum dicere ostendunt luculentissime exempla hic a me collecta
Ibidem vs. 1740 est:

'Αγτ. ὅπως μοιούμεθ' ἐς δόμους Οὐκ ἔχω. Χόρ. μηδέ γε μάτευε.

sed ibidem 1538 Herm. recte, arbitror, scripserunt Hermannus et Reisigius, neque multum
obloquitur Elmslejus,:

στείχωμεν ἤδη μηδ' εἴ ἐντρεπάμεθα.

Atque Hermannus etiam 1692 scripsit:

ὦ διδύμα τέκνων ἀρίστα
τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς
μηδέ γ' ἄγαν φλέγεσθον.

quod mihi quidem non probat. Nec magis placet, quod Reisig. ad Oed. Col. 1534 tentavit in
Sophoclis Antigona 251: οὐδέ γ' ἡμαξενυμένη. Recte vero in Aristophanis Nubibus vs. 425
scribens: οὐδ' ἂν διαλεχθεῖην γ' ἀτεχνῶς τοῖς ἄλλοις, οὐδ' ἂν ἀπάντων obsequentem habuit Din-
dorfium, præterea idem ille attulit ex Ranis vs. 1045: Εὐριπ. μὰ Δί', οὐδὲ γὰρ ἦν τῆς Αφρο-
δίτης οὐδέν σοι. Αἰσχ. μηδέ γ' ἐπίη.

Comparetur etiam Vesp. 1029:

οὐδ' ὅτε πρῶτόν γ' ἤρξε διδάσκειν.

et Ecclesiaz. 669 sq.:

οὐκ ἦν οἴκοι γε καθένδης,

Οὐδ' ἦν γε δ'εραζ', ὥσπερ πρότερον. βίωτος γὰρ πᾶσιν ἑπάρξει.

ἦν δ' ἀποδύη γ', αὐτὸς δώσει.

In Xenophontis Cyrop. 1, 5, 11: οὐ γὰρ τί πᾶ οὔτοι ἱκανοί εἰσιν ἀγωνισταί, οἳ ἂν τοξέωσι καὶ ἀκοντίζωσι καὶ ἰππεύωσιν ἐπιστημόνος, ἦν δέ που πονῆσαι δέη, τούτῳ λειπώνται, ἀλλ' οὔτοι ἰδιῶται εἰσι κατὰ τοὺς πόνονος, οὐδέ γε οἵτινες ἀγρυπνήσαι δέον ἡττωνται τούτον, — οὐδέ γε οἱ ταῦτα μὲν ἱκανοί, ἀπαίδεντοι δέ κ. τ. λ. et in Platonis Apolog. Soer. p. 19 D.: ἀλλὰ γὰρ οὐδὲ τούτων οὐδὲν ἐστίν· οὐδέ γε εἰ τινος ἀκηκόατε, ὡς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ κ. τ. λ. et Gorg. p. 505 C.: οὐδέ γέ μοι μέλει οὐδὲν ὄν σὺ λέγεις, et p. 508 E.: οὐ φημι, ὦ Καλλιλλεῖς, τὸ τέπτεσθαι ἐπὶ κόρρης ἀδικῶς αἰσχιστον εἶναι, οὐδέ γε τὸ τέμνεσθαι —, ἀλλὰ τὸ τέπτειν. et p. 510 C.: οὐδέ γε εἰ τις πολὺ φαλότερος εἴη, οὐδ' ἂν οὔτος. et 512 B.: διὰ ταῦτα οὐ νόμος ἐστὶ σεμνύνεσθαι τὸν κυβερνήτην καίπερ σώζοντα ἑμᾶς· οὐδέ γε, ὦ Σαυμάσιε, τὸν μηχανοποιόν. et Jon. p. 537 C.: οὐ γὰρ που ἂ κυβερνητικῆ γηνώσκομεν, γνωσόμεθα καὶ ἰατρικῆ. Ἴων. Οὐ δῆτα. Σωκρ. οὐδέ γε ἂ ἰατρικῆ, ταῦτα καὶ τεκτονικῆ. Sed multo plures loci, si opus sit, possunt afferri. Sciens autem omitto alia, ut ὅδε γε, τοσόςδε γε, quia in his δέ plane aliud est. Illud denique addo, similem locum ei, quem in priore particula p. 16 ex Sophoclis Oedipo Coloneo attuli, esse etiam in ejusdem Electra vs. 147 Herm.: ἰὼ παντλάμων Νιόβα, σὲ δ' ἐγωγε νέμω θεόν. —

v. 375 Elmsl. In his verbis:

Εἰρήνα μὲν ἔμουγ' ἀρέσκει·

σὺ δ', ὦ κακόφρων ἀναξ,

λέγω, εἰ πόλιν ἤξεις,

οὐχ οὔτως, ἂ δοκεῖς, κηρήσεις.

simile erroris genus, quo de paulo ante agebam, rursus accidit Elmslejo. Nam οὐχ οὔτως ille, verbis his de specie magis quam ex vero ponderatis, idem hic credidit esse, quod est sane interdum: non impune, quam in rem attulit nostri locum ex Alcestide vs. 690 Monk. Lips. et Herodot. 1, 16. Sic etiam latine dicitur: non sic abibit, es wird nicht so hingehen, vide, quos locos congresserunt interpretes ad Terent. Andr. 1, 2, 4. Sed id tamen prorsus ab hoc loco alienum est et absouum. Qui enim dicit: „Non impune nancisceris ea, quae putas“, ait nimirum, nacturum esse illum ea, quae putet, verum enim vero chorus hoc et vult et vero debet dicere: „Non nancisceris ea, quae putas.“ Ea verba sic sunt intelligenda:

Ruh' und Frieden allein gefällt mir;

Dir, übelgesinnter Fürst,

Sag' ich: Kommst du zur Stadt je,

Sollst du nicht, wie du denkst, es finden.

Nobis otia tuta grata:

Ast, o inimice rex,

Dico, si petis urbem,
Non sic, atque putas, habebis. —

vs. 396 Matth. Ex quo tempore primum Musgravius hunc locum tentavit, nemo fere post illum criticorum sine symbola abiit. Sed meum hic non est, singulorum conjecturas singulatim percensere. Tantum dico, elegantes sane esse, quod quidem in his elegans hodie est dici coeptum, et Musgravii ab Elmslejo adoptatam et J. C. Orellii mutationem, neutram tamen mihi quidem veram videri. Atque Musgravianaē quidem: στρατόπεδόν τ' ἄνευ δορός, quod præter Aeschylum ab illo adductum etiam Sophocles sic scripsit, quædam incommoda vidit visaque partim recte notavit Matthiaeus, qui tamen et in aliis erravit ipse et quid faceret nescivit contentus illa vituperasse. Nam illud quidem recte, si quid video, animadvertit, tutam in terra hostili stationem etiam cum imperatorem quærere, qui quam maxime acie configere velit, sed στρατόπεδον προσάγειν ἄνευ δορός partim certe recte poterunt ita defendere Musgravius & Elmslejus, ut id esse dicant: ad urbem usque adducere sine Marte exercitum. Quod autem τανῦν plane otiosum esse ait, id falsum est, ut mox docebo, et στρατόπεδον δορός si est insolita locutio, ut esset sane, si esset, nihil inde colligitur, nisi non esse ita jungendum utrumque, non etiam, corruptam esse aut alteram utram aut utramque vocem. Ego vero, si quæris, ita levissima, immo nulla, mutatione loci hujus damnum resarcio, ut scribam et jungam: στρατόπεδον τανῦν, δορός ἐν ἀσφαλεῖ τε. Τανῦν sic pertinet ad verbum σκοπεῖ contrarie relatum ad illud: οὐκ ἐφῆκέ μοι. Δόρον autem et sæpe alibi sic a tragicis et infra vs. 803 Elmsl. dicitur: ἔσται μέσοισιν ἐν μεταχειμῖοις δορός. Tum ἐν ἀσφαλεῖ δορός dictum, ut in Hippolyto vs. 779 Matth.:

τὸ πολλὰ πράσσειν οὐκ ἐν ἀσφαλεῖ βίον,

quod recte a Valckenarii injuria defendit Matthiaeus. Δόρον τῆσδε χθονός apte firmavit Orellius aliis exemplis, ut Καμειών, Ἀργείων, Ἑλλήνων δόρον dicitur. Denique τέ voculam etiam tribus vocabulis postponi, tam innumerabilibus locis potest comprobari, ut, quicumque non dico tragicos sed omnino Græcos legit, eum non ullo indigere putem. Itaque totus locus sic tibi jam habeto:

πεδία μὲν οὖν γῆς εἰς τὰδ' οὐκ ἐφῆκέ μοι
στρατόν, λεπταῖαν δ' ὄφρην καθήμενος
σκοπεῖ (δόκησιν δὲ τὰδ' ἂν λέγοιμί σοι),
ποία προσάξει στρατόπεδον τανῦν, δορός
ἐν ἀσφαλεῖ τε τῆσδ' ἰδρύσεται χθονός.

Id est:

Zu unsres Landes Grenzen nun hat er sein Heer
Noch nicht geführt. Auf Felsenkamme sitzt er jetzt
Und spåht (doch dieses sag' ich als Vermuthung nur),
Wie er am besten seinen Angriff machen kann,
Und sich vor dieses Landes Waffen sicher stellt.

vel

In hosce fines castra nondum hostilia
 Promovit, alto sed cacumini insidens
 (Verum hæcce conjectura duntaxat mea),
 Nunc prospicit, qua parte faciat impetum et
 In tuto ab armis hisce sese collocet. —

Ad versum 428 Elmslejus de notis Atticorum formis *ἔοιγμεν* et *εἴξασιν* agens, deinde quid iidem pro *ἔοικατε* breviter dixerint, nescire se ait. Neque ego scio, sed scio, quid debuerint dicere, si quid unquam illis simile pro hac secunda persona dixerunt. Quæ quæstio quoniam jucunda pariter atque utilis videtur esse, libet hic quædam de ea annotare. Agit autem Buttmanus de ea *Grammat. ampl. T. I. p. 571 sqq., T. II. p. 11 sq., et pag. 426 sq.* Ac primum quidem addo, quod omiserunt grammatici nostri, apud Bekkerum in indice ad *Anecdota* sua ex cod. Barocc. 50 hæc referri: *ἦκει ἀντὶ τοῦ ἔφκει ὄρτυξ καλεῖτο· καὶ γὰρ ἦκει ὄρτυγι.* Versus is est Aristophanis in *Avibus* 1298 Dindorf., ubi nunc *εἶκεν* solet edi. Sed, ut ad illud, quod cœpi, accedam, si quid pro *ἔοικατε* contracte dixerunt Attici, id nihil potuit esse, nisi *ἔοιχθε*, non *εἶχτε*, quod quis forsitan conjiciat ex epicis formis *εἶκτον*, *εἶκτην*, *ἦϊκτο*, *εἶκτο*. Nam prorsus ut ex *ἀνωγέτω*, *ἀνώγετε*, *ἐγρηγόρατε*, *πεπόνδατε* faciebant iidem *ἀνώχθω*, *ἀνωχθε*, *ἐγρήγορθε*, *πέποσθε*, ita recte conjicit Buttmanus in *Grammat. T. II. p. 13* not. dixisse illos etiam *κέρραχθε*, *ἐπέπισθε* ex primis personis *κέρραχμεν*, *ἐπέπιδμεν*, neque aliter potuit omnino res esse in eo verbo, de quo nunc quærimus. Quod autem vulgo illas formas secundum Buttmanum inde consueverunt explicare, quod Græci inscii invitique in passivarum formarum similitudinem aberraverint, id quidem non est ineptum, nam solent talia in omnibus linguis hic illic accidere, sed ego haud scio an non verum profitear. Nam *πέποσθε* certe et *ἐγρήγορθε* equidem longe aliter explicuerim. Quod alterum quum ex his mutationibus sit ortum deinceps, ut ex *πεπόνδατε* primum vocali conjunctiva elisa fieret *πέπονδτε*, deinde ad notas leges primum *πέπονοτε*, tum *πέποστε*, ac denique *πέποσθε*, crediderim ego potius amissam radicis *παθ* aspiratam aspirationem suam in terminationem rejecisse, ut factum est in ejusdem præsentis ex *παθ-στω πάσχω*, quod sæpius fieri, sciunt et qui penitius græcam grammaticam cognoverunt et qui Sanscritæ dialecto studuerunt. *Ἐγρήγορθε* vero propter aspirationem *ρ* literæ aspiratam *θ* assumpsisse credo, ad horum autem exemplum cetera deinceps sese accommodasse. De quibus rebus quoniam semel cœpi agere, simul, ut, quantum quidem per meas mihi vires id licuerit, ad veriorem græcæ linguæ cognitionem nonnihil conferam, alia quædam hinc non aliena attingo, quæ nondum satis recte perspecta esse videantur. Hoc *ἐγρήγορα* enim non, ut sunt qui credant, *ρ* habet temere ac nescio unde arreptum, sed admodum memorabilem præbet reduplicationis atticæ, quæ dicitur, formam, non enim duas tantum priores literas, sed duas syllabas priores sive totam radicem reduplicat, ita: *ἐγείρω*, *ἐγερ*, *ἦγορα*, *ἐγερ-ἦγορα*, *ἐγρήγορα*. Tum autem ratio vera, ut cum Lucretio loquar, postulat ac suadet, ut et passivi et activi perfectum primitus pro libitu tam habuisse credamus quam non habuisse eam vocalem, quam nunc vocamus modalem sive conjunctivam, ejusque

suspicionis reapse quædam supersunt vestigia sparsa. Namque etiam in activo perfecto olim potuisse omitti illam vocalem, docent et illæ supra positæ formæ et *τεδνάται*, *εστάται* alia, in passivo vero eandem olim fuisse testatur qua tertia persona pluralis, ut *τετάχεται*, quam alias docui esse exortam ex hac antiquiore *τε-τάχ-α-νται*, secundum activam *τε-τάχ-α-ντι*, qua accentus infinitivorum et participiorum, *τετέφθαι* enim est *τετέφ(ασ)θαι*, vel etiam, ut activum *τετεφέναι*, *τετέφασθαι*, *τετυμμένος* autem non aliter refertur ad primum illud *τετεφάμενος*, atque *μητρός* ad *μητέρος*. Etenim *μητέρος* quidem facit *μητρός*, *Δημητέρος* autem *Δήμητρος*, errat enim Buttmanus Gr. T. I. p. 183, ubi *Δημητέρος* esse dicit, cf. Homer. *Iliad.* v, 322. φ, 76, quanquam ibi quidem schol. *Δημητέρος* habet, Hymn. Hom. Cer. 297, 319, 374, 439, 442. Hesiod. opp. 32, 463 sq., 595, 803. Pindar. *Isthm.* 6, 4. Theocrit. 7, 32. Orph. *Lith.* 588. Hymn. 18, 12. *Fragm.* 18, 7. *Etymol. M.* 266, 2. 788, 29. Theodos. in Bekkeri *Anecdott.* T. III, 996, 20. 1216, 12. 1230 atque etiam duabus illis paginis, quæ huic præcedunt. Denique ex *εοικεν*, *εοίξασιν*, *εοικέναι*, *εοικός* fit *εικεν*, *είξασιν*, *εικέναι*, *εικός* eodem modo, quo ex *τύπτει* fit *τύπτει*, et ex *δηλόεις* *δηλοῖς*, nam *αι*, *ει*, *οι* diphthongi interdum simplicis *ι* literæ, cuius illæ sunt coactiones, vim et affectionem recipiunt. Sed eâ res, quamvis ad linguarum inter se cognationem demonstrandam perutilis, hoc tamen loco altius indagari non potest, quapropter peritos et discendi cupidos ad ea ablego, quæ Boppius unus omnium ingeniosissime ex Sanscritæ Zendicæque dialectorum copiis summa cum diligentia eruit. —

vs. 429 Matth. recte secundum Hermannum Matthiaeus verba: *εἰς χεῖρα γῆ συνῆψαν* interpretatur: ad terram ita prope accedere, ut eam manu quasi prehendere possis, *εἰς χεῖρα* prope. Est enim *εἰς χεῖρα* nostrum: *bis auf Handbreite*, manum latam. —

vs. 480 Matth.: *ἀλλ' εἰμὶ γάρ πως πρόσφορος*. Discrepat hic inter interpretes de explicatione adjectivi *πρόσφορος*. Nam Musgravius et Elmslejus uterque aptum, idoneum hic illud notare dicunt, et ille alter quidem Pindari in *Olympion.* 9, 121 et Hesychii testimoniis usus inde aptum facit infinitivum *προσβεύειν*, alter vero *πυδέσθαι*. Quorum neutrum verum esse potest. Multo rectius et tam hujus loci sententiæ quam Græcorum sermoni convenientius Matthiaeus ad Phœn. 371: „sed, inquit, quamvis οὐ ταχδεῖσα προσβεύειν γένους, egressa tamen sum, utilitatem enim aliquam, nisi fallor, affero.“ Namque ex usu Græcis Latinisque pariter familiarissimo, cuius nemo hic quæret exempla, ex progressu genitivo *γένους* ad *πρόσφορος* cogitandum est *τῷ γένει*. Locus enim totus ita est interpretandus:

*τῶν σὼν δ' ἀνούσας, Ἰόλεως, στεναγμάτων
ἐξῆλθον οὐ ταχδεῖσα προσβεύειν γένους,
ἀλλ' εἰμὶ γάρ πως πρόσφορος· μέλει δέ μοι
μάλιστα ἀδελφῶν τῶνδε, κάμαντῆς πέρι
δέλω πυδέσθαι, μὴ πὶ τοῖς πάλαι κακοῖς
προκειμένον τι πῆμα σὴν δάκνει φρένα.*

Dein Seufzen hörend, Jolans, komm' ich her,
 Wenn auch für unsern Stamm zu handeln nicht befugt,
 Vielleicht zu helfen doch, denn meiner Brüder Wohl
 Liegt mir am Herzen; ferner möcht' ich selber gern
 Vernehmen, ob zu unsrem alten Unglück noch
 Ein neues zugekommen ist, das Dich betrübt.

Verum tuos, Jolae, gemitus audiens
 Huc exii non missa gentis nomine,
 Sed forsitan utilis saluti familiae
 Horumque fratrum, et ipsa scire gestio,
 An praeter ista noviter accidat mali
 Quid hinc nunc, animam quod exedat tuam. —

vss. 488 sqq. Matth. Ineptum quidem cum Matthiaeo dici nullo pacto potest, quod Elmslejus secundum Rhesi locum vss. 876 sqq. Matth.:

ὑμᾶς δ' ἰόντας τοῖσιν ἐν τειχεῖ χρεῶν
 Πριάμῳ τε καὶ γέρονσι σημεῖναι, νευροῦς
 Σάπτειν κελεύειν λεωφόρους πρὸς ἐκτροπᾶς.

a Reiskio subministratum σημαίνει ad oraculorum interpretes, κελεύειν autem ad ipsum Demophontem referendum esse ait. Nam sententia minime est inepta: sic sagten, er solle opfern lassen. Sed verum tamen non videtur esse, cf. vs. 408: σφάξαι κελεύουσίν με (χρησῶν αἰδοί vs. 403) παρδένον. Atque hoc quoque novum est documentum, locorum, quos parallelus, id est consimiles, vulgo vocare consuevimus, comparisonem aptam quidem esse ad perdiscendam scriptorum orationem similemque unius generis consuetudinem, ut discipuli multum inde utilitatis possint haurire, at non semper ad probandum esse idoneam. Quam autem Matthiaeus ipse conjecturam proponit: χρησῶν γὰρ ἄδους φασὶ (numquid φησί voluit?) σημαίνει τὸδε· οὐ ταῦρον — σφάξαι κελεύειν, eam ego certe nequeo probare. Duobus hic verbis id dicere Euripidem, quod uno sane poterat, tautologia non potest nominari, sed summum quaedam orationis abundantia et luxuries, sed ea et graece et latine ac vel in prosario sermone satis usitata.

vs. 495 Matth. εἰ μή τι τούτων μῆχαρ ἐξευρήσομεν. Cautius, ut solet plerumque, Elmslejus hic egit et Hermanno et Matthiaeo, ut qui nil nisi dicat: „Verbum nusquam alibi, quod sciam, obvium.“ Habent enim libri: εἰ μή τι τούτων ἐξαμηχανήσομεν. Illud enim nemini potest dubium esse, quin una Hermanni: εἰ μή τι τούτων ὄξῳ μῆχαρ ἤσομεν et utraque Matthiaeci emendatio, altera edita, altera in annotatione proposita: εἰ μή τι τούτων μηχανῆν (vel μηχανάς) εὐρήσομεν, justo sit audacior ac violentior. Verbum ἐξαμηχανᾶν inauditum quidem et singulare, non, opinor, barbarum dicent, quicumque legerunt, quæ Buttmanus exposuit in Grammat: ampl. §. 121. Tom. II p. 360 sqq. Veluti ex ἄτιμος fit ἀτιμᾶν, ita ex adjectivo ἐξαμηχανός fit ἐξαμηχανᾶν, ἐξαμηχανός

adjectivum autem olim in usu fuisse, uti fuerunt *ἐντοπος*, *ἐξαλος* alia, docet adverbium doricum *ἐξαμάχανα* apud Hesychium, quod formatum ut *ἐξοχα*, *ἐξαλλα*, *ἐξάπινα* alia cur Hesychii editores vellent mutare, ego caussam video nullam. Sed quid, si Euripidem ad Homericum illius instar: *πόσιος καὶ ἰδητός ἐξ ἔρον ἐντο* scripsisse conijciam: *ἐξ ἀμήχαν' ἦσομεν*? Certe vel vox *ἀμήχανος* ipsa vel alia aliqua inde orta mihimet propterea, quod versu 492 est: *ταῦτ' οὖν ἀμηχανοῦμεν*, plane necessaria videtur. Sic novum haberemus tmesis apud Atticos raræ quidem sed tamen apud Euripidem maxime non inauditæ exemplum, de qua inter recentiores Grammaticos maxime est adeundus Bernhardy in arte syntactica p. 197. Tum vero Euripides etiam in aliis epicorum dictiones et formas haud nimis raro imitatur.

vs. 498 Matth. *ἐν τῷδε κεισόμεσθα σωθῆναι λόγῳ*; Locus sat multorum opera tractatus. In libris omnibus est: *ἐν τῷδε κενύχομεσθα*, quod ferri non posse, plurimi consenserunt. Quod autem Spitznerus simul et Matthiaeus coniecerunt: *κεισόμεσθα*, id non eo tantum nomine displicet, quod, ut recte Matthiaeus ipse post sensit, futurum tempus minus vel dicam prorsus non accommodatum est, sed etiam idque maxime, quia contrarium est ei, quod est in versu sequenti: *ἐν τῷδε, τὰλλὰ γ' εὐτυχῶς πεπραγότες*, ex quibus verbis clarum est, debere illud verbum prohibendi vel obstandi significationem habere in hunc sensum: illud unum obstat, quominus servemur, cetera omnia bene habent, quæ significatio omnino aliena est a verbo *κεισθαι*, nam *ἐν τῷδε κείται* est: in hoc vis et potestas ejus rei est posita. Eaque ratione displicet etiam, quod alias tanquam facillima atque a literarum ductibus minime recedens mutatio mihi placitum erat, nisi hoc verbum ab Atticorum poesi alienum videretur, nam omnino poesin non dedecere, docet Pindarus, cujus locum postea indicabo, *ἐν τῷδε κανχόμεσθα σωθῆναι λόγῳ*; Antiatticista Bekkeri in Anecdott. T. I. p. 102, 3 sq.: *Κανχᾶσθαι ἀντὶ τοῦ ἀνχέιν*. Πίνδαρος Ὀλυμπιονίκαις (9, 58 vel 41 apud Boeckh.). Idem p. 275, 4 sq.: *Κανχᾶ· ἀνχέιν ἐπὶ χρηστοῖς πράγμασιν*. Δικουῖργος δὲ ἐπὶ φάλοις κέχρηται, ὡς τοὺς ἀκούοντας αἰσχύνεσθαι, qui locus corrigendus est ex Etymol. M. p. 494, 2 sqq.: *κανχῶ, κανχήσω, συζυγίας δευτέρας τῶν περισπωμένων· γίγνεται παρὰ τὸ κανχος, τοῦτο παρὰ τὸ ἀνχος· τοῦτο παρὰ τὸ εὐχω, τὸ κανχῶμαι· ἢ παρὰ τὸ ἀνχέιν ἐστι. σημαίνει δὲ τὸ ἀνχέιν ἐπὶ χρηστοῖς πράγμασι*. Δικουῖργος δὲ ἐπὶ φάλλον κέχρηται, ὡς τοὺς ἀκούοντας αἰσχύνεσθαι, nam sine dubio spectant hæc ad Lycophronis Alexandr. vs. 626: *ὡς οὐτίς ἀνδρῶν ἐκ βίας κανχήσεται Μετοχλίσας ὀλίζον*, ad quem locum Bachmannus memor est Etymologici, sed etiam hic ipse locus depravatus est et in aliis pluribus et in ipso nomine, nam, si quid sentio, duos duorum locos illi voluerunt et Lycophronis et nescio cujus alterius, fortasse Lycurgi, ex quo altero loco nunc credo superesse illa: *ὡς τοὺς ἀκούοντας αἰσχύνεσθαι*, quæ corrupta vel certe mutilata esse suspicor; in oratoris Leocratea certe non sunt, nec nunc vacat, eam quæestionem liquido solvere. Sed, ut jam ad Heraclidas revertamur, procul dubio vera est Elmsleji jure a Matthiaeo egregia nominata et a Dindorfio recepta emendatio: *κἀχόμεσθα*, quam tamen aptioribus locis poterat tueri, quam hoc Thucydidis I, 25: *ἐν ἀπόρῳ εἶχοντο δέσθαι τὸ παρόν*, veluti Aristophanis in *Lysistrata* vs. 31 Dindorf:

Λουισοτρ. οὐτω γε λεπτόν, ὅςδ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος
ἐν ταῖς γυναιξίν ἐστίν ἡ σωτηρία.

Καλον. ἐν ταῖς γυναιξίν; ἐπ' ὀλίγον τάρ' εἶχετο.

ubi olim edebatur οἶχετο vel οἶχεται. Displicebat mihi sane aliquamdiu in hac scriptura καὶ sic positum, sed id commode satis defenditur ejusmodi locis, de quibus loquuntur Porsonus ad Euripid. Phœn. 1373 et Hermannus ad Alcest. 498 Monk. Lips. et ad Sophocl. Antig. 550. Hæc igitur omnia sic habent:

Ιολ. χρησμῶν γὰρ ᾠδοὺς φησὶ σημαίνειν ὅδε
οὐ ταῦρον οὐδὲ μόσχον, ἀλλὰ παρθένον
σφάζει κελεύει, πατρός ἤτις εὐγενοῖς,
εἰ χρῆν μὲν ἡμᾶς, χρῆν δὲ τήνδ' εἶναι πόλιν.
ταῦτ' οὖν ἀμηχανοῦμεν· οὐτε γὰρ τέκνα
σφάζειν ὅδ' αὐτοῦ φησιν, οὐτ' ἄλλον τινός.
ἡμεῖς μὲν ἄλλην γαῖαν εὐρίσκωμεν τινά,
αὐτὸς δὲ σώσει τήνδε βούλεται χθόνα.

Μακαρ. ἐν τῷδε κἀχόμεσθα σωθῆναι λόγῳ;

Ιολ. ἐν τῷδε, τᾶλλά γ' ἐντυχῶς πεπραγότες.

Der Sprüche Sänger, sagt der Fürst, bezeichnen nicht
Zum Opfer einen Stier noch auch ein jährig Kalb,
Nein, eine Jungfrau edlen Stammes fordern sie,
Wenn wir, wenn diese Stadt gerettet werden soll.
Das ist die Schwierigkeit, denn weder Andrer Kind
Noch auch sein eignes will er opfern, wie er sagt;
Und, spricht er's auch nicht deutlich aus, so meint er's doch,
Wir müssen, können wir nicht diese Schwierigkeit
Noch heben, irgend einen andren Zufluchtsort
Uns suchen, denn Er wolle retten seine Stadt.

Μακαριε. Und einzig daran stößt sich unsre Sicherheit?

Ιολ. Daran allein, im Andren steht es gut mit uns.

Nam rex notare oraculorum interpretes
Non taurum ait vitulamve, verum virginem
Mactarier jubere patris nobilis,
Urbisque res nostrasque salvas si velit.
Hæc igitur ista cura, nam se nec suam

Nec civium mactare velle filias;
 Mihique, si clare minus, dicit tamen,
 Nos ni mali istius sciamus remedium,
 Debere in alia hinc regna rursus cedere,
 Terramque salvam velle se suam dare.

Macar. Et in hocce nobis hæret omnis jam salus?

Jol. In hocce, reliqua nostra fortuna integra. —

vs. 541 Matth. *πέφνκας Ἡρακλῆος*. Quum hic Elmslejus pro ionica Ἡρακλῆος genitivi Atticis etiam poetis inusitata forma conjectando reposuisset adjectivum Ἡράκλειος, atque ejusmodi adjectiva, quibus tragici admodum gaudent, generis communis esse probasset loco ex Orest. 1505 (1512): ἡ Τυνδάρειος παῖς, Matthiaeus, an non adjectis παῖς vel θυγάτηρ nominibus nusquam ita adjectivum reperitur, dubitavit. At id hic quidem vel propter σπέρμα facile potest abesse, sed recte tamen credo habere Ἡρακλῆος. In qua enim Jolaus nunc est et animi commotione et sensus elatione, utitur etiam elatiore orationis forma eaque Homérica: ἡ δεῖα φρῆν Ἡρακλῆος, (unicum pro omnibus exemplum sit illud: *ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο*) unde fluxit etiam hæc ionica genitivi forma. Similiter Hermannus ad Sophocel. Trachin. 193 et Philoctet. 4 ionicam formam Μηλιεύς præ vulgari Μάλιεύς vere, ut opinor, sic tuetur, ut illam tanquam minus usitatam et vulgarem ea ipsa de causa poesi convenientiorem fuisse dicat, quem vide etiam ad Bacch. 548 et ad Alcest. Monk. vs. 976. Si tragicis licuit *μοῖνος, ξείνος, ἡδέ* (cf. Porson. ad Hec. 323) aliaque epica etiam in senariis scribere, de quibus videndus est Elmslejus ad Med. vs. 88, nam quod idem ad Bacch. 320 errorem se ait commisisse in illa annotatione, eum ad *ὄνομα* tantum credo pertinere, quidni licuerit item Ἡρακλῆος, modo justa subsit causa ejus libertatis? Recte infra ad versum 932 Matthiaeus notat, plura in eo carmine ex antiquo eoque quidem Homérico sermone servari. Ceterum interpunctionis in hoc loco inita ab Elmslejo ratio verior est Matthiaecana, nec tamen prorsus vera, sic enim est scribendum:

*ὦ τέκνον, οὐκ ἔστ' ἄλλοθεν τὸ σὸν κάρα
 ἀλλ' ἐξ ἐκείνου, σπέρμα τῆς δεῖας φρενὸς
 πέφνκας Ἡρακλῆος.*

Mein Kind, nicht einem Andern dankst dein Leben du
 Mir ihm, Du bist wahrhaft das ächte Fleisch und Blut
 Des göttlichen Gemüths des Herkules.

Non est alius hic tibi animus, filia,
 Nisi illius, virtute divina Herculis
 Satam esse te testaris. —

vs. 558 Matth. *ἀλλ' ἐλευθέρας θάνω*. Queritur, quid sit hic *ἐλευθέρας θανείν*. Atque Elmslejus denuo suo more in errorem inductus similibus locorum comparatione hic, ut alibi, esse dixit: mori

essent apti ex particulis, aut ex iis certe particulis, quas illi conjunctivum posse secum habere non crederent, ut εἰ; particulas conjunctivas, ut ita dicam, quod græce est, μόρια ὑποτακτικά, autem illi faciunt has: ἵνα, ὅφρα, ὅπως, ἐάν, ἄν, μή, et partim ἤνικα, ἕως. —

vs. 596 Matth.: ἀλλ' ὃ μέγιστον ἐκπρέπονσ' εὐψυχία. Ita ex Scaligeri conjectura Musgravius, Elmslejus, Matthiaeus, Dindorfius ediderunt, quum libri omnes præbeant genitivum εὐψυχίας. Ac quamvis illa emendatio sit facillima, nam haud raro jota subscriptum finale corruptum est in ς, cf. Schaefer. Melet. crit. p. 112 sq., nihilominus tamen nescio an librorum scriptura apte possit defendi ita, ut genitivum εὐψυχίας ex adverbio μέγιστον pendere dicamus, id autem significare: tu non tantum excellis magnanimitate inter eos, qui non sunt magnanimi, sed summo præluces magnanimitatis gradu, id est, inter magnanimos maxime tu es magnanima. Effervit enim Jolaus. Thucyd. 1, 118: ἐν οἷς Ἀθηναῖοι τὴν τε ἀρχὴν ἐγκρατεστέραν κατεστήσαντο καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμει. Pausan. 9, 30, 4: ὁ δὲ Ὀρφεὺς (ἐμοὶ δοκεῖν) ὑπερεβάλετο ἐπὶ κόσμῳ τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ ἐπὶ μέγα ἦλθεν ἰσχύος κ. τ. λ. —

vs. 604 Matth.: ὡς οὔτε τούτοις ἤδομαι πεπραγμένοις. „De re futura loquitur tanquam de præterita.“ Elmslej. Quod etsi in omnibus solet linguis accidere, ut aliquando res, quas futuras esse sciamus, pro factis jam habeamus, hoc tamen loco idem esse quominus credam, plura sunt, quæ me prohibeant. Ejusmodi figuræ enim et licentiæ non aliter mea quidem opinione sunt statuendæ, nisi ubi aliud quid statui nequit, quod in hunc locum cadere nego. Nam οὐ τούτοις ἤδομαι πεπραγμένοις est: non gaudeo, rem ita esse factam, daß die Sache so gekommen ist, id est, difficultatem illam, qua per oraculum illud editum modo laborabamus, ita esse expeditam, ut Macaria suam pro patria atque genere vitam sponderet. Quo accedit, ut, quum puella post versum 600 abiisse sit credenda, res statim facienda jam sit pro facta Jolao. —

vs. 616 Matth. Locus sanequam difficilis. Libri enim vulgares habent: ἀλλὰ σὺ μὴ προσπιτῶν τὰ θεῶν ὑπερ, Μηδ' ὑπεράλγει, in qua scriptura nec metrum nec sensum constare dicunt. MSS. Stephani, quorum librorum fides admodum est dubitationibus obnoxia, habent προσπίτνει, quod secundum Matthiaeum etiam Flor. 2 sed ab alia manu supra scriptum exhibet. Flor. 1 & 2 προσπεσών, Victor. πρὸς πεσών. Elmslejus ex conjectura, quam jure suo audacem vocat Hermannus, edidit: ἀλλὰ σὺ μὴ προπίτνων τὰ θεῶν φέρε, quod interpretes nihil hic vidisse ratus ita accipit: erecto animo et corpore, nam Jolaum humi jacentem surgere jubere chorum, τὰ θεῶν autem, ut τὰ θεῖα apud Sophoclem Terei fragm. 11, esse τὰς ἐκ θεῶν δοδεκασίας τέχνας, ita nostrum [dicere in Phoeniss. 385 (382 Matth.):

ἀτὰρ τί ταῦτα; δεῖ φέρειν τὰ τῶν θεῶν.

quæ sententia sane est usitatissima etiam simillime dicta. Hermannus vero ad Med. Elmslejanam p. 342 ed. Lips.: „Scribendum, inquit, ἀλλὰ σὺ μὴ, προπιτῶ, τὰ θεῶν ὑπο, Μηδ' ὑπεράλγει φροντίδα λόπα: at tu, oro, ne aut deorum decretis aut cura tua nimis dole. Respondent enim sibi: μὴ τὰ θεῶν ὑπο et μηδὲ φροντίδα. Utrumque indicaverat Jolaus vss. 605 sqq., dolere

se et propter oraculum, quod virginem immolari jussisset, et quod Macaria se immolandam offerret.“ Matthiaeus autem edendum curavit: ἀλλὰ σὸ μὴ προπίτνει τὰ θεῶν ** Μηδ' ὑπεράλγει φροντίδα λίπα. Dindorfius denique sequitur Elmslejum. Ex iis ergo, quæ Matthiaeus opponit conjecturae et explicationi Hermannianae, illud verum credo, quod dicit, illa, quæ vs. 604 legantur, non esse duo, ut inter se opponi possint, sed unum, oraculum de immolanda virgine, quo ipso fieri, ut Macaria se immolandam offerret. Sunt autem illa verba hæc:

ὥς οὐτε τούτοις ἤδομαι πεπραγμένοις,
 χρησμοῦ τε μὴ κρανθέντος οὐ βιώσιμον·
 μείζων γὰρ ἄτη· συμφορὰ δὲ καὶ τάδε.

Sed quod ipse Matthiaeus προπίτνει recepit, male procul dubio fecit, ea enim dubitari non potest quin sit mutatio librariorum criticorum, qui intelligerent, ad prius illud μὴ debere eodem modo referri imperativum, quo refertur ad posterius μηδέ. Ita autem videntur illi ea verba intellexisse: „noli super deorum altaria jacere, neve nimis dolo.“ Atque eatenus quidem et hi et Hermannus recte perspexerunt hujus loci rationem, nam illud apertissimum est ex μὴ et μηδέ particulis, loqui hic eorum de duabus rebus, quod ipsum ex rei ipsius natura quoque perspicuum fit. Nam summa cum arte atque ex intima naturæ humanæ cognitione id hic instituit Euripides, quod Jolaum de abducta ad mortem voluntariam Macaria dolore incitatum magis etiam de universa sui Heraclidarumque condicione et præterita et futura dolentem timentemque inducit. Etenim quamdiu atrocis alicujus præsentisque casus commotione omnes animi nostri corporisque vires supra solitum intenduntur, bene solemus sperare, post ubi remisit communis illa contentio, secundum naturæ humanæ infirmitatem cum corpore simul animus decidere eoque magis anxie et timide de omnibus etiam certissimis dubitare cogitur. Ita hoc loco post Macariam abductam Jolaus, senex tota vita omni calamitatis genere multum exercitatus, fractis viribus quasi linquente animo humum concidit rerumque suarum desperationi totum se tradit. Hoc autem non ita dico, quasi crederem, timere Jolaum de veritate oraculi, immo ultra sibi et Heraclidis timet, quid tandem aliquando post tot rerum discrimina etiam reportata ista ab Atheniensibus de Eurystheo victoria sibi illisque sit futurum. Duo ergo nunc eum angunt, alter dolor Macariæ deorum edito oraculo (τὰ θεῶν) immolatae, altera cura suæ Heraclidarumque sortis (φροντίς), cujus sortis exitus aliquis nunc ipsum proxime imminet, eaque duo ita eum angunt, ut præ tristitia ac virium defectu humum se prostraverit (προπιτνών), ita ut chorus solatii ergo eum amice admoneat, nolit neque hoc neque illud nimis dolere. Sic igitur τὴν φροντίδα vere a me explicari, inde elucet, quod infra vs. 629, ubi servus interrogavit:

τί χρῆμα κείσαι καὶ κατηφές ὄμι' ἔχεις;

Jolaus respondet: φροντίς τις ἦλθ' οἰκεῖος, ἢ συνεσχόμην, eoque, id est ad universam Jolai Heraclidarumque sortis iniquitatem, non ad Macariam puellam, spectant etiam ea, quæ chorus

vs. 622 prodocet: *ἀ δ' ἀρετὰ βάλνει διὰ μόχθων*. Ab librorum igitur partibus ego quidem sto atque ita scribo: *ἀλλὰ σὺ μὴ προπιπνῶν τὰ θεῶν ἔπερ Μηδ' ὑπεράλγει κ. τ. λ.* idque explico in hunc modum: *ἀλλὰ σὺ μὴ προπιπνῶν ὑπεράλγει τὰ θεῶν, μηδ' ὑπεράλγει φροντίδα*. Ac sic jam alteram causam, cur hæc omnium librorum consensu defensa scriptura: *ἔπερ*, ferri nequeat, removi, nam ut alias in verborum compositorum repetitione altero loco simpliciter præpositio scribi solet, ita hic priore, nam illud bene tenendum, in omnibus libris esse per anastropheν *ἔπερ*. Neque deinde per alteram causam, id est metrum, ulla nobis debebat esse mora, recte enim veteres libri versus illa præpositione finiunt, quapropter si ita distinxeris:

in stropha: *Οὐτινά φημι θεῶν ἄτερ ὄλβιον,
οὐ βαρύποτμον
ἄνδρα γενέσθαι,*

et in antistropha: *Ἄλλὰ σὺ μὴ προπιπνῶν τὰ θεῶν ἔπερ
μηδ' ὑπεράλγει
φροντίδα λῶπα.*

recte, opinor, omnia habebunt. Versus autem hos ita malo distinguere, quoniam

in strophicis: *θεῶν ἄτερ ὄλβιον (-υυ)*, et: *βαρύποτμον (υυ-υ)*

et in antistrophicis: *τὰ θεῶν ἔπερ (-υ-)*, et: *μηδ' ὑπεράλγει (-υυ--)*

propter ancipites et irracionales syllabas satis manifesta sunt clausularum indicia, tum vero et omnino in his tragicorum poetarum dactylicis versibus et in hoc ipso carmine maxime tetrametrorum et monometrorum est usus. Denique mea quidem opinione etiam per sententiam versus non apte ultra *ὄλβιον* adjectivum produceretur. Versu 611 autem *μοῖρα διώκει* non est: sors properat, sed: sors sortem **trudit**, ut est Horatianum illud (Carm. 2, 18, 15): **Truditur dies die**. Vs. 613 autem quum in libris esset: *τὸν δ' ἀλήταν*, quod vitio laborat numeri, Boeckhius correxit: *τὸν δὲ πλάνητ'*, Seidlerus: *τὸν δ' εὐδαίμονα τεύχει ἀλάταν*, Elmslejus: *τὸν δὲ πένητ'*, Hermannus: *τὸν δ' ἀλίταν εὐδαίμονα τεύχει*. Ego vero crediderim, Euripidem primitus scripsisse: *τὸν δ' ἐκέταν*, cui ex versu 224 Matth.: *ἐν τε τῇ πόλει ἐκέτας ἀλήτας, συγγενεῖς, — ἐλκεσθαι βία*, ascriptum *ἀλήταν*. Ad vs. 615 autem noto Brodaei et Elmsleji caussa, jungendum esse *ὁ μάταν πρόδνμος*. Postremo denique addo, de *δέ* — *γε* particulis in versu 624 supra esse dictum. Totus ergo locus ergo ita est:

στροφ. *Οὐτινά φημι θεῶν ἄτερ ὄλβιον,
οὐ βαρύποτμον
ἄνδρα γενέσθαι,
οὐδὲ τὸν αὐτὸν ἀεὶ βεβάναι δόμον
εὐτυχία· παρὰ δ' ἄλλαν ἄλλα
μοῖρα διώκει·
τὸν μὲν ἀφ' ἐψηλῶν βραχὲν ᾤκισε,
τὸν δ' ἐκέταν εὐδαίμονα τεύχει.*

μόρσιμα δ' οὐτι φυγεῖν δέμις· οὐ σοφία τις ἀπέσεται,
ἀλλὰ μάταν ὁ πρόθυμος αἰεὶ πόνον ἔξει.

ἀντιστροφ. Ἄλλὰ σὺ μὴ προπιπνῶν τὰ θεῶν ὑπερ,
μηδ' ὑπεράλγει
φροντίδα λύπα·
εὐδόκιμον γὰρ ἔχει θανάτου μέρος
ἅ μελέα πρό τ' ἀδελφῶν καὶ γᾶς,
οὐδ' ἀκλεῆς νιν
δόξα πρὸς ἀνθρώπων ὑποδέχεται.
ἅ δ' ἀρετὰ βαίνει διὰ μόχθου.
ἄξια μὲν πατρός, ἄξια δ' εὐγενίας τάδε γίγνεται.
εἰ δ' ἐσέβεις θανάτου γ' ἀγαθῶν, μετέχω σοι.

Strophe. Keiner ist ohne die Götter je glücklichen,
Traurigen Looses
Keiner geworden,
Nimmer auch wandelt beständig dasselbige
Haus in behaglichem Glück; es drängt sich
Wechsel auf Wechsel.
Stürzet vom Hoheitsgipfel der Mächtigen,
Nahet das Glück dem irrenden Flüchtling.
Seinem Verhängniß entgeht man nicht. Keinerlei Wissenschaft bannet es,
Kummer nur schafft das frevelte Kämpfen dagegen.

Gegenstrophe. Murrest im Staube du über den Götterschluß,
Ueber den eignen
Bitteren Kummer?
Aber es leuchtet ja herrlich der Armen Loos,
Sterbend errettet sie Land und Brüder!
Ewiger Nachruhm
Harret in der Zukunft ihrer, der Märtyrin.
Und des Verdienstes Pfade sind mühevoll.
Würdig des Vaters ist dieses, und würdig der edlen Familie.
Preisest du aber der Kühnlichen Ende, so lob' ich's.

stroph. Nemo deum superum sine numine,
Credite, felix
Nec miser unquam,

Non eademque pari assiduo tibi
Prosperitate domus; sortem sors

Altera trudit.

Alterum ab excelsis cito dejicit,
Atque humilem alterno locupletat.

Fataque nemo fugit; sapientia nulla morabitur,
Impia qui cupiet, male semper habebit.

antistroph. Ne, rogo, numina stratus humi nimis,
Neu nimis urge
Tristia fletu.

Gloria nam miseræ cecidit bona
Funere pro patria ac pro gente:
Famaque quondam

Clara per humanos retinebitur.
Perque periculum splendida tendunt.

Digna patre Hercule mortua nobilitateque filia.
Sed probo, funera si colis innocuorum.

Ita sæpius etiam credo plurimum posse conferri ad pristinum nitorem melicorum in tragicis
græcis carminum feliciter restituendum aptiore ad soni illecebras sententiarumque concinnitatem di-
stributione singulorum versuum, veluti in Euripidis Electra vss. 1151 sqq. Matth. sic potius
scripserim ego:

Στροφ. Ἀμοιβαί κακῶν.
Μετὰτροποι πνέουσιν αἶραι δόμων.
τότε μὲν ἐν λουτροῖς ἔπεσεν ἐμὸς, ἐμὸς ἀρχέτας.
ἰάκχησε δὲ
στέγα λάϊνοί τε θρυγοὶ δόμων
τάδ' ἐνέποντος ὦ σχετλιά, τί με, γύναι,
φονεῖς φίλαν πατρίδα δεκέτεσιν. σποραῖ-
σιν ἔλδόντ' ἐμάν;

Ἀντιστροφ. καλὶρρός δὲ τάνδ'
ὑπάγεται δίκαια διαδρόμον λέχους,
μέλεον ἅ πόσιν χρόνιον ἰκόμενον εἰς οἴκους
Κυκλώπειά τ' οὐ-
ράνια τείχε' ὄξυθήκτω βέλει
κατέκαν' ἀντόχειρ πέλεκυν ἐν χεροῖν
λαβοῦσα· τλάμων πόσις, ὅτι ποτὲ τὰν τάλαι-
ναν ἔσχεν κακόν,

Hac horum versuum constitutione et numerorum elegantiae et sententiarum concinnitati melius consultum puto. Verborum caussa possunt comparari illa in Hercule fur. vss. 722 Matth.:

Μεταβολὰ κακῶν· μέγας ὁ πρόσθ' ἀναξ
 πάλιν ἐποστρέφει βίοντον εἰς Αἶδαν
 ἰὼ! δίκαια καὶ θεῶν παλιρῶρους πότμος.

Fortassis etiam in Electra restituendus singularis numerus ἀμοιβά. Tertium strophæ illius versum ita ego distribuo, ut dochmium alterum: ἐπεσεν ἀρχέτας interpellari credam vocibus ἐμός, ἐμός interjectionum quasi instar interpositis, de qua re videatur Hermannus ad Alcest. Monk. vs. 885. Displicebat sane aliquamdiu ista ἐμός pronominis repetitio hoc loco, sed est tamen et omnino tragicis et maxime Euripidi, etiam ubi nobis quidem hodie minus placeat, longe usitatissima ista verborum repetitio, cujus ex solius Euripidis fabulis innumerabilia possunt afferri exempla. Restituenda ea videtur Sophocli in celebri illo Antigonaë loco vs. 138 Herm.: εἶχε δ' ἄλλα μὲν, ἄλλα, τὰ δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενόμα στρυφελίζων μέγας Ἄρης Δεξιόσειρος, hoc sensu: Sed hæc, quæ Capaneus et Græci Thebanis fuerant minati, aliter se habebant, aliter (id est, multo aliter), ea vero Mars adjutor idoneus ruens in alios, id est, Græcos ipsos vertit. Εἶχε δ' ἄλλα μὲν ἄλλα insolentius dictum esse posse pro εἶχε δ' ἄλλα μὲν ἄλλως, non credo. —

v. 689 Matth.: πῶς οὖν ὀπλίταις τευχέων ἄτερ φανεῖ; „Elmslejus ὀπλίτης, quia sic est in Andromach. vs. 459: γοργὸς ὀπλίτης φανεῖς. Quid sit ὀπλίτης ἄτερ τευχέων, fateor me non intelligere.“ Matthiaeus. Mihi vero apprime placet conjectura illa Elmslejana, certe permira est Matthiaei dubitatio. Post plura alia, quibus servus ille Jolaum vult prohibere, quominus ipse in pugnam abeat, denique, quomodo, inquit, sine armis miles eris?

Nun denn wie willst du Kämpfer ohne Waffen sein?

Inermis ergo miles esse qui potes? —

vs. 711 Matth. Elmslejus edidit: Τοσόνδε γάρ τοι θάρσος, οὐδὲν ἄλλ', ἔχω. Matthiaeus: τοσόνδε γάρ τοι θάρσος, οὐδὲν ἄλλ' ἔχω. Dindorfius: τοσόνδε γάρ τοι θάρσος, οὐδὲν ἄλλ' ἔχω. Malim ego eadem fere medicina, qua ad versum 255 Matth. persanandum usus sum, sic reponere:

Ἰόλ. οἶδ' οὐ προδώσουσίν σε, μὴ τρέσης, ξένοι.

Ἄλκμ. τοσόνδε γάρ σοι θάρσος; οὐδὲν ἄλλ' ἔχω.

Ἰόλ. καὶ Ζηνὶ τῶν σῶν, οἶδ' ἐγὼ, μέλει πόνων.

Nam postquam Jolaus Alcmenæ, quid, si quid Jolao et Heraclidis humanitus accidisset, sibi sit futurum, quærenti certissima spe et fiducia respondit: noli tibi timere, nunquam enim Athenienses te prodent, illa variis longissimæ vitæ periculis et miseriis timidior facta nec sua omnia tam incerto eventui dubiæque hominum peregrinorum benevolentiae credere conata: Tantane, inquit, tibi fiducia? ego præter te et nepotes meos nihil spei reliquum habeo, id est, ego vero minus facile,

quam tu, his credam omnem meam salutem, quoniam in vobis unica mihi jam reliqua spes est posita. Tum vero Jolaus: At tu, inquit, si hominibus non vis, certe confidito Jovis præsidio.

Jol. Die Freunde, fürchte nichts, verlassen nimmer dich.

Mifm. So sehr vertrauest du? ich habe weiter nichts.

Jol. Auch Zeus, ich weiß es, schauet auf dein Leid herab.

Jol. Nil metue, nunquam te hinc prodent hospites.

Alcm. Tantane fides? nil aliud est mihi super.

Jol. Jovique, certe teneo, sunt cordi tua.

Γάρ in interrogationibus esse usitatissimum, exemplis tueri non opus. In Alcestide vero vs. 1128 Monk. Lips. fortasse melius vice versa interrogationis nota in extremum versum rejicienda est sic:

ὦ θεοί, τί λέξω δαῦν ἀνέλπιστον τόδε;

vs. 738 Matth. οἷος ἂν τροπήν Εὐρυπιδέως δείην. Quod Barnesius ediderat, οἷος, recte videtur Elmslejus respuisse, nam etsi Euripidem hisce formis ionicis, de quibus supra dixi ad versum 541, non credo prorsus abstinuisse in hac maxime fabula, tamen hoc loco causa nulla erat, cur a librorum scriptura recederetur. Quum enim et ὅς pronomen sic post τοιοῦτος et alia ejusmodi scriptum ἂν cum optativo post se habeat, cujus usus exempla quædam habet Matthiæus in Grammat. ampl. §. 479. not. 2, et ipsum ὅστε, equidem nil video, quare idem illud in οἷος pronomine accidere potuisse negem. Atque adeo discrimen aliquod videre videor. Nam οἷος δείναι videtur esse, ὅστε ἐμὲ δείναι vel ὅστε ἐγὼ ἐδῆκα vel potius τῆδῃ, οἷος ἂν δείην autem, ὅστε ἐμὲ ἂν δείναι vel ὅστε ἐγὼ ἂν δείην, illud est, ut fugare possim, hoc, ut fugare posse, illud qui dicit, ita dicit, ut credat fieri posse, hoc qui dicit, jam non posse fieri videt. Alterum autem, quod singulare videtur Matthiæo, quod verbum non ad eandem personam referatur, ad quam præcedens, id mihi quidem nihil omnino facessit negotii. Euripidem deinde, quum Jolaus omnium fere Herculis laborum particeps fuerit, solam hic Spartæ expugnationem memorare, quod Lacedæmonios caros non haberet, quæ Barnesii et Elmsleji fuit opinio, non ab omni parte verum est. Potius temporis et auditorum gratia sibi hoc concessit Euripides, ut plurima alia quum in aliis tum vero in hac fabula. Ex Heraclidis similia huc confero, versum 138,759 sqq., 890 sq. ex editione Elmslejana. De tempore autem hujus fabulæ editæ legenda est probabilis Boeckhii conjectura.

εἶδ', ὦ βραχίων, οἷον ἠβήσαντά σε
 μεμῆμεθ' ἡμεῖς, ἠνίκα ξέν' Ἡρακλεῖ
 Σπάρτην ἐπόρδεις, στήμαχος γένοιό μοι
 τοιοῦτος, οἷος ἂν τροπήν Εὐρυπιδέως
 δείην!

O! wäre noch mein Arm, wie aus der Jugend her
Ich seiner mich erinnre, da mit Herkules
Ich Sparta mit erobern half, so dienstbar mir
Und rüstig, daß ich des Eurystheus Heeresmacht
Noch schlagen könnte!

O ut lacertus hicce, qualem in roboris
vi memini eum, quum fortis Herculis manus
egoque Spartam cepimus, tantopere
valeret, ut fugare possem Eurysthei
vires. —

Sed ab hac Euripidis Heraclidarum tractatione, quam aliquatenus certe viris harum rerum intelligentibus probatam cupio magnopere, jam ad aliam rem libet transire, quam non dedecere reor hanc programmatum libertatem. Nonne, qui hoc, quod programma nunc vocamus, scribendi non semper gratum acceptumque laborem suscepit, tantum simul habeat juris, ut etiam de suis ipsius rebus aliquando loquatur? Constitui enim his, quæ disputavi hucusque, addere quædam de **Junii Juvenalis Aquinatis** Satirarum Delectu nuper a me edito, idque eo minus facere dubito, quod hæc, quæ dicturis sum, pertinent etiam ad disciplinam scholasticam. Nam tamenetsi Lipsiensis ille repertorianus, qui mihi numerus est, quoniam ipse solo numero se notum voluit sed non numero diligentem, non tantum apud me valebat, ut illius caussa quicquam adderem, tamen alius quis vir, quem summis parem habeo pieque colo, literis ad me datis fecit, ut jam seri tardique epimetri loco hæcce eloquar. Sed priusquam ad eam rem ipsam accedo, illud etiam gressus meos inhibet, quod fortassis quibusdam minus liberaliter adversus innumerum istum numerum repertorianum agere videbor, nam quidam sane hodie humanitatem expostulant supra quam humanam. Quid autem facerem? eumne in magno numero haberem, qui meam Juvenalis editionem censurus publice tam parum liberalis in me esset tamque leviter officii sui numeros expleret, ut, quod sine dubio jure meo in Museo antiquitatis Zimmermanniano a censoribus futuris modeste petieram, ne legeret quidem accurate librum meum, atque adeo nec notas siglasque librorum manu scriptorum editionumve vetustissimarum post Rupertium communi doctorum in Juvenalis explicatione laborantium usu receptas nosceret ante, quam eas a me obscure indiligerterque referri quereretur? Quid facerem ei, qui, quod in aliis tanquam bene factum laudat, idem in me reprehendit tanquam inscientiæ indiligentiæve signum? Nam quum Klotzius intra breve tempus dupliciter edidisset Ciceronis Tusculanas disputationes, in alteraque editione quædam aliter constituisset atque in priore, id assensum tulit candidissimi hujus judicis; sed quod

ego alicubi dixi: „Quos libros vellem sæpius etiam, atque feci, secutus essem,“ id improbulo censori videtur probare, me, quid de codicum auctoritate judicarem, nescisse? Ego vero juratus illi dico, me diligentius se eam rem animo voluisse. Hic jam fortasse ille: Sentitis, inquiet, quam sit arrogans hic homo? Ipse sese cum Klotzio, viro inter omnes noto, audet comparare. At enim vero nec me illi, neque illum mecum comparo, tantum postulo, ut, quod alteri habeatur decus, id mihi ne tanquam dedecus exprobetur. Uti enim non is ego sum, qui mihi omnia, nihil ceteris licere arbitrer, ita vero nec ceteris in me omnia, mihi in illos nihil. Sed scilicet ille nimium quantum offensus est ea re, quod præfatio quibusdam sane, ut videtur, necessaria abest, unde, qualis esset liber, facile disceret. Neque ego ea omnia, quæ vulgo solent in præfationibus exponi, omittere omnino volui, sed non conducere rebar, si illa cum discipulis ea editione usus communicarem, quare constitueram ea in ephemeridibus Zimmermannianis vernacule disserere. Idque feceram. Sed quid ad me, si non legit ille? Tum risi, quum veterem illam cantilenam audirem, debuisse me accurate narrare, quibus scriberem quoque consilio, quasi id non partim dixissem, partim ipso interpretationis genere docuissem. Videri meam de ea re opinionem aliam quam suam. Vero. Nam insanus mihi ac sine dubio aliis, qui discipulos in scholis docent, viderer, si, quod postulavit ille, discentibus, quibus me scripsisse dixi, omnem illum longissimum de diversa tot codicum eorumque quidem tam incuriose ut plurimum collatorum ratione ac natura locum voluissem proponere. Hos vero codices plurimos denuo perscrutari ea diligentia, quæ decet hodiernos criticos, eorum est editorum, qui integram totius Juvenalis recensionem recipiunt, mihi nec licuit per locum, tempora, res, nec pro consilio, quod sequebar, opus fuit. Nam sine dubio plurimos mecum consentientes habeo, quum non minus iis, quos præcipue literarum studiosos hodie solemus appellare, quam scholarum discipulis præ omnibus illud maxime necessarium esse dixerō, ut legant prius et intelligant scriptores veteres, quam in iisdem emendandis studium haud raro satis inutile ponant. Alterum illud volui hac editione mea adjuvare, eique consilio interpretationis genus accommodare studui. Ne multa, volui ego, quantum possem, efficere, ut Juvenalem intelligerent legentes, id est, discerent, quis sit verborum singulorum significatus, quæ continuuum sententiarum cohaerentia, quæ inventionis ars, quæ tractationis poesisque Latinorum maxime satiricæ consuetudo, quæ denique elocutionis orationisque ratio. Criticam autem artem neque omnino volui arcere a tironibus, quoniam ejus artis usu etiam juvenile iudicium multum subigitur ac conformatur, neque vero, quia hic illic in subtilitates abire discentibus prorsus inutiles, ὄλα τῶ δολάκῳ, ut ajunt Græci, perfundere eos, sed ea tantum cum illis communicare, quorum discrimen in rerum cursu sententiarumque consequentia aut in orationis sermonisque Latinorum regula et norma versaretur. Nihil ego minus amo, quam, antequam quis usu et disciplina severa maturerit, mentis alicui scilicet, si diis placet, ingenioso lusui indulgere. Num quem cæli mundique artificio explicando parem ideonumque judicabimus, quin prius numerorum principia perdidicerit? Eive, qui illud non jam possit, instrumenta ad illud solum utilia num trademus?

Sed fando audiui esse hodie, quibus tota hæc Juvenalis in scholis nostris lectio admodum

juvenili ingenio periculosa videatur. Audio. Sed quid? cæcutiebantne in re, quam quis non difficillimam crediderit, mediæ ævi homines, qui tam assidue in suis scholis Juvenalis satiras legebant? Cæcutiuntne hodie Angli, Galli, Batavi? Omisi ego omnia, ut oportebat sanum hominem, quæ vere possent adolescentibus noxia esse, in eoque delectu tam severum me præstiti, ut omiserim etiam quædam, (ut primam præter exordium et decimam), quæ scio legi ab Anglis et esse lecta etiam a Germanicis magistris in scholis suis. In iis satiris, quas in meam editionem recepi, præsto et polliceor, nihil esse, quod, nisi quis velit putido cuidam pudori studere, qui prorsus inutilis est in iis, qui Schilleri et Gœthii carmina et alios Germanorum, Anglorum, Gallorum legerunt libros, non possit recte legi, modo paululum noverit magister artem res moderandi. Sed solent hodie aliquot viri docti, qui aut non legerunt Juvenalem totum, aut pridem legerunt, ex vulgarium historiæ literarum Romanarum interpretum libris iudicium facere de eo, aut meminisse tantum talium satirarum, quales sunt sexta et nona. Ad sermonis autem, quo Juvenalis utitur, rationem quod attinet, quam et ipsam quibusdam displicuisse comperi, neque nimis magnam habet diversitatem ab ætatis auræ consuetudine, et omnino diversitatis observatio tantum abest ut noceat discentibus, ut prosit recte quidem tractata. Nonne enim ex duorum contrariorum comparatione utriusque vera ratio eo dilucidius intellegitur? Ei igitur rei præ ceteris diligenter consulere studui, eoque diligentius, quo minus diligenter ei parti erat prospectum a prioribus Juvenalis editoribus. Videant ergo, qui iudicare volunt, videant prius, quam judicent. Quanta denique est in illis satiris honestatis admiratio, quantus virtutis amor, quantum nequitiarum omnium odium, quanta in his rebus describendis veritas et alacritas, quanta postremo rerum diversissimarum atque ad totius tam publicæ quam privatæ Romanorum illis temporibus vitæ cognitionem utilissimarum copia! De his temporibus vero, quæ notavit, illud unum sufficiat dixisse, ea esse ipsa, in quibus corruerent vetera, succrescerent nova, eaque tempora ideo non indigna esse cura nostra etiam majore. Hæ ergo satiræ mea quidem opinione optime ita leguntur, ut si quidem editio lecturis præsto sit talis, qualem meam esse volo, singulæ inter singulas satiras et epistolas Horatianas commodis locis interserantur. — Sed jam satis, plura enim posui in ephemeridibus Zimmermannianis ann. 1835. mens. Aug. nr. 99 et 100.

DIXI.

ADDENDA QUÆDAM ET CORRIGENDA.

Δέ γε est etiam apud Dionysium Halicarn. de compos. verbor. p. 114 Schæf.: Ἡ γὰρ τοι Θουκυδίδου λέξις καὶ ἡ Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου καλῶς μὲν σύγκεται, — ἡ δὲ γε τοῦ Κυθίου συγγραφέως Κτησίου κ. τ. λ. ubi Schaeferus etiam alium ejusdem Dionysii locum ita corrigit et affert Boissonad. ad Philostrat. Her. p. 358. Sed apud Aristophanem in Pluto vs. 1150 Dindorf, ubi olim erat: τί δέ γ' αὐτοῦ. recte nunc legitur:

τί δέ; ταῦτο μολεῖν ἀστεῖον εἶναι σοὶ δοκεῖ;

In proverbio autem illo non debet esse:

Πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι, Βάκχοι δὲ γε παῦροι.

sed, ut recte est apud Erasum in Adag. p. 652 edit. Francf. a. 1656, δέ τε.

Porro est apud Simonidem apud Dionys. Hal. d. comp. verb. p. 434 Schæf. et apud Mehlhorn. in Antholog. Lyr. p. 59 vs. 15:

εἰ δέ τοι δεινὸν τό γε δεινὸν ἦν,

καὶ κεν ἐμῶν ῥημάτων

λεπτόν ἐπέειχες οὔα.

Denique affero Aristophanis Plut. 551 Dind.:

ἀλλ' ὄνχ' ὄνυχός τοῦτο πέπονθεν βίος οὐ μὰ Δι', οὐδέ γε μέλλει.

Si ἦκει, de quo dixi pg. 17, verum fuerit in illo Aristophanis loco, scribendum videtur ἦκειν ad eam normam, de qua disseruit Buttmanus Grammat. ampl. T. 1. p. 432 sqq. et in Addendis ad eum locum T. II. p. 422. Nam Porsoni de quinto pede senarii canonem in Aristophane nemo morabitur.

Pag. 3 v. 8 sup. leg. ἀξιος.

— 3 v. 14 — — Αὐτοῦ.

— 11 v, 15 — — Ὅ,

— 18 v. 6 inf. — ἀκούσασ'.

Minora, ut si spiritus accentusve defecerunt, relinquo.